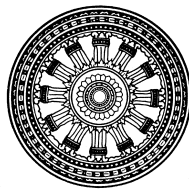

ภาค 1

พจนานุกรมพุทธศาสตร์

หมวดธรรม

Part I

Dictionary of Numerical Dhammas

คำชี้แจงการใช้พจนานุกรมหมวดธรรม

ก. หลักการในการรวบรวมธรรม

1. หมวดธรรม คือ หลักธรรมที่แสดงไว้โดยมีจำนวนหัวข้อเป็นชุดๆ ชุดหนึ่งๆ เรียกว่าหมวดธรรมหนึ่งๆ หมวดธรรมเหล่านี้เป็นคำสอนในพระพุทธศาสนาเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น นอกจากคำสอนประเภทหมวดธรรมแล้ว ยังมีคำสอนประเภทคาถาภาษิต ธรรมกถา และโอวาทานุศาสน์ต่างๆ อีกเป็นอันมาก ผู้ที่ต้องการรู้จักพระพุทธศาสนาอย่างกว้างขวางทั่วถึง จึงควรศึกษาคำสอนประเภทอื่นๆ นอกจากหมวดธรรมด้วย อย่างไรก็ตาม การศึกษาหมวดธรรมเหล่านี้ถือว่าสำคัญและมีประโยชน์อย่างมาก เพราะเป็นคำสอนประเภทประมวลข้อสรุป มีอรรถกถาอธิบาย และถูกยกขึ้นอ้าง หรือเป็นข้อปวารณาในการแสดงคำสอนประเภทอื่นๆ อยู่เนืองๆ
2. หมวดธรรมมีอยู่มากมาย แต่เฉพาะที่แสดงในหนังสือนี้ได้คัดเลือกและรวบรวมไว้เพียงส่วนหนึ่ง โดยถือหลักเกณฑ์ที่สำคัญคือ
 - 1) มุ่งเอาหมวดธรรมที่มาจากพระไตรปิฎกโดยตรงเป็นหลัก ส่วนที่มาในคัมภีร์อื่นพยายามจำกัดเฉพาะคัมภีร์สำคัญในระดับรองลงมา ที่นิยมนับถือ ใช้ศึกษาและอ้างอิงกันอยู่ทั่วไปในวงการศึกษพระพุทธศาสนา
 - 2) มุ่งเอาหมวดที่แสดงหลักธรรมโดยตรง ให้สมกับชื่อที่เรียกว่า “หมวดธรรม” หลีกเลียงหมวดที่เป็นเพียงเกร็ดความรู้ หรือคำแถลงเรื่องราวอื่นๆ เว้นแต่จะเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับหลักธรรมอย่างใกล้ชิด
 - 3) คัดเอาเฉพาะหมวดธรรมที่ควรรู้หรือที่ต้องรู้ โดยฐานะเป็นหลักสำคัญของพระพุทธศาสนาบ้าง เป็นหลักที่เห็นว่ามีประโยชน์มากบ้าง เป็นหลักที่ใช้หรืออ้างอิงอยู่เสมอ หรือรู้จักกันอยู่ทั่วไปบ้าง เป็นหลักที่ท่านกำหนดให้เรียนในหลักสูตรการศึกษาพระพุทธศาสนาในระบบต่างๆ ในประเทศไทยบ้าง

ข. การจัดลำดับ

3. การจัดลำดับหมวดธรรม
 - จัดตามลำดับเลขจำนวนก่อน รวมหมวดธรรมที่มีจำนวนหัวข้อเท่ากันเข้าไว้เป็นกลุ่มเดียวกันเรียงจากกลุ่มที่มีจำนวนน้อยไปหากกลุ่มที่มีจำนวนมากตามลำดับ เป็นหมวด 1 หมวด 2 หมวด 3 ฯลฯ จนถึงหมวดเกินสิบ
 - ในหมวดเลขเดียวกัน เรียงตามลำดับอักษร ตามอักขรวิธีในภาษาไทย
 - 1) หมวดธรรมที่มีลำดับอักษรต่างกัน แต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องหรือควบคู่กัน เมื่อถึงลำดับอักษรของหมวดหนึ่งแล้ว นำอีกหมวดหนึ่งมาต่อในลำดับถัดไปทันทีโดยไม่คำนึงถึงลำดับอักษร เช่น [67] กุศลมูล 3, [68] อกุศลมูล 3; [80] ทุจจริต 3, [81] สุจริต 3 เป็นต้น
 - 2) หมวดธรรมที่มีเลขจำนวนต่างกัน แต่เป็นเรื่องอย่างเดียวกัน อาจจัดเรียงรวมไว้ในหมวดเลขเดียวกัน ต่อกันไป โดยไม่คำนึงถึงลำดับเลขหมวด ในกรณีเช่นนี้ จะถือหมวดธรรมที่สำคัญหรือรู้จักกันมากเป็นหลัก เช่น [303] พุทธคุณ 9, [304] พุทธคุณ 2, [305] พุทธคุณ 3, [306] ธรรมคุณ 6, [307] สังฆคุณ 9 เป็นต้น
- ในกรณีของข้อยกเว้น 2 ข้อนี้ หมวดธรรมที่ผิดลำดับ ให้ถือเป็นหมวดธรรมพ่วง ไม่กระทบกระเทือนต่อ

ลำดับอักษรตามปกติ ซึ่งจะจัดต่อไปจากหมวดธรรมที่อยู่ข้างหน้า นอกจากนั้น หมวดธรรมที่ผิดลำดับเหล่านี้ จะมีชื่อเรียงอยู่ในตำแหน่งที่เป็นลำดับตามปกติของมันเองอีกส่วนหนึ่งด้วย แต่ในตำแหน่งปกตินั้นจะไม่นับเลขลำดับ (ในวงเล็บสำหรับใส่เลขลำดับ จะใส่รูป ☆ ไว้แทนช่องว่าง) และไม่มีรายละเอียด มีเพียงคำอ้างบอกตำแหน่งที่จะพินิจต่อไป ซึ่งช่วยโยงถึงกันให้ผู้ใช้หนังสือค้นหาได้โดยสะดวกจากทุกด้าน

ตัวอย่าง: [☆☆] สุจริต 3 ๑ [81] สุจริต 3

[☆☆] พุทธคุณ 2 ๑ [304] พุทธคุณ 2

สุจริต 3 เป็นชื่อของหมวดธรรมที่เป็นคู่ปฏิบัติกับ ทุจริต 3 จึงนำไปเรียงไว้ต่อจากหมวด ทุจริต 3 เนื่องจากอักษร *ท* อยู่ก่อนอักษร *ส*

ส่วน พุทธคุณ 2 อยู่ในกลุ่มเดียวกับ พุทธคุณ 9 แต่มีจำนวนต่างกัน จึงนำไปเรียงไว้ต่อจากหมวด พุทธคุณ 9 อันเป็นหมวดธรรมที่ถือเป็นหลัก

4. หมวดธรรมที่มีหลายชื่อ ถือเอาชื่อที่มาในบาลีเป็นหลัก ให้รายละเอียดไว้ทีเดียว แต่ชื่ออื่นๆ ก็เรียงไว้ในตำแหน่งที่ถูกต้องตามลำดับอักษรและลำดับเลขหมวดด้วย โดยไม่นับเลขลำดับ และไม่มีรายละเอียดเพียงใส่เครื่องหมาย ☆ ไว้ในวงเล็บข้างหน้า และมีคำอ้างบอกตำแหน่งชื่อที่มีรายละเอียดอันพึงจะค้นต่อไป เป็นการเชื่อมโยงถึงกันให้ค้นได้จากทุกด้าน

ตัวอย่าง: [☆☆☆] สมบัติของอุบาสก 7 ๑ [260] อุบาสกธรรม 7

สมบัติของอุบาสก 7 กับ อุบาสกธรรม 7 เป็นชื่อของหมวดธรรมเดียวกัน แสดงรายละเอียดเฉพาะที่ อุบาสกธรรม 7 แห่งเดียว ส่วนชื่อ สมบัติของอุบาสก 7 ได้เรียงไว้ด้วย แต่ให้ดูรายละเอียดที่ อุบาสกธรรม 7

5. ตัวเลขที่อ้างอิงในหนังสือนี้ทั้งหมด หมายถึงเลขลำดับ (คือเลขข้อ) ของหมวดธรรม ไม่ใช่เลขหน้า เว้นแต่จะมีคำบอกกำกับไว้เป็นอย่างอื่น
- อนึ่ง ในเนื้อหนังสือ ใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด เพื่อให้ผู้ใช้ภาคภาษาอังกฤษสามารถใช้ประโยชน์ร่วมด้วยโดยสะดวก

ค. ความหมายและคำอธิบาย

6. หนังสือนี้ไม่ใช่หนังสืออธิบายธรรมจำเพาะอย่าง แต่เป็นหนังสืออ้างอิงว่าด้วยหลักธรรมทั่วไป จำต้องสงวนเนื้อที่ และแสดงอรรถาธิบายที่กระชับรัดกุม จึงพยายามหลีกเลี่ยงการอธิบาย แสดงไว้แต่เพียงคำจำกัดความและความหมายเป็นสำคัญ

1) ภาคภาษาไทย: ความหมายมักแสดงไว้หลายๆ นัย เพื่อเสริมความเข้าใจให้ชัดเจน และเพื่อเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมแก่กรณี

ข้อธรรมบางข้อมีคำแปลโดยพยัญชนะ ในกรณีเช่นนี้ ความหมายที่เป็นคำแปลโดยพยัญชนะนั้นจะถูกระบุไว้ก่อนความหมายอื่น

ความหมายที่แสดงไว้หลายนัย มักมีทั้งความหมายอย่างสั้น และความหมายอย่างยาว ทั้งนี้มุ่งเพื่อประโยชน์ทั้งในทางความเข้าใจและในการใช้งาน

ข้อธรรมบางอย่างจำเป็นต้องอธิบาย เพื่อให้เข้าใจชัดเจน ในกรณีเช่นนี้ได้พยายามอธิบายให้สั้น

ที่สุด โดยทำเป็นไขความออกจากความหมายของข้อธรรมนั้นๆ และให้ครอบคลุมเนื้อหาสมบูรณ์ในตัวเสร็จสิ้นไปในแต่ละข้อ ไม่ใช่วิธีอธิบายรวมทั้งหมด แต่ถ้ามีข้อสังเกตหรือคำชี้แจงกว้างๆ สำหรับทั้งหมดก็ได้นำไปเขียนไว้ในตอนท้ายของหมวดธรรมนั้น หมวดธรรมที่ต้องอธิบายให้เห็นตัวอย่างเช่น [85] ธรรม 3, [107] วิโมกข์ 3, [285] วิสุทธิ 7, [311] วิปัสสนาญาณ 9 เป็นต้น

2) ภาคภาษาอังกฤษ: ความหมายในภาษาอังกฤษมุ่งเพียงให้เป็นส่วนประกอบสำหรับช่วยเหลือนักศึกษาในการศึกษาค้นคว้าให้กว้างขวางออกไป หรือเป็นสื่อถ่ายทอดความรู้เท่านั้น ไม่ได้มุ่งให้เป็นหลักของหนังสือนี้ โดยปกติในภาคภาษาอังกฤษจะไม่มีคำอธิบายเลย มีเพียงความหมายสั้นๆ ซึ่งโดยมากเป็นความหมายในรูปคำแปล

ข้อธรรมใดมีคำแปลหรือความหมายในภาษาอังกฤษที่ใช้กันลงยุดีแล้วหรือนิยมใช้กันแพร่หลายในหมู่นักศึกษาพระพุทธศาสนาแล้ว ก็ได้นำเอาคำแปลหรือความหมายนั้นมาลงไว้ โดยถือเป็นอิสระจากความหมายในภาคภาษาไทย ส่วนข้อธรรมใดความหมายในภาษาอังกฤษยังมีปัญหา ไม่เป็นที่ยุติหรือยังไม่สู้เป็นที่รู้จักทั่วไป ก็ได้พยายามตรวจสอบ เลือกรสร หรือค้นหาคำมาใช้ให้ตรงกับความเข้าใจในภาคภาษาไทยให้มากที่สุด

คำแปลและความหมายข้อธรรมต่างๆ ในภาคภาษาอังกฤษส่วนมาก ไม่ตรงกับคำแปลหรือความหมายที่ใช้ในพระไตรปิฎกแปลฉบับภาษาอังกฤษของสมาคมบาลีปกรณ์ (The Pali Text Society) ทั้งนี้เพราะได้มีการคิดค้นสรรหาคำแปลศัพท์ธรรมต่างๆ ในหมู่นักปราชญ์นักศึกษพระพุทธศาสนามาก่อนหน้าต่อมามากภายหลังเวลาที่พิมพ์พระไตรปิฎกแปลฉบับภาษาอังกฤษนั้นแล้ว

อนึ่ง คำบาลีอักษรโรมันในวงเล็บต่อท้ายชื่อหมวดธรรม หรือข้อธรรมนั้นๆ ได้แสดงไว้ โดยมุ่งให้ผู้รู้จักรูปเดิมของศัพท์นั้นๆ ในภาษาบาลี ถ้าเป็นคำสมาสคือมีหลายคำประกอบกัน ก็มุ่งให้กำหนดแยกได้ง่ายว่ามีคำอะไรประกอบอยู่บ้างเท่านั้น มิได้มุ่งแสดงรูปที่ใช้จริงในประโยคภาษาบาลี ดังนั้น

ก) ที่ต้องการให้เห็นรูปศัพท์ของคำที่มาประกอบกัน ก็จะใส่ยัติภังค์ หรือ hyphen (-) แทรกไว้ให้ดูง่าย ที่ได้เห็นว่าเป็นคำที่ใช้รวมกันเป็นปกติ ก็ไม่แยก

ข) เมื่อแยกคำโดยใช้ยัติภังค์แล้ว ก็ไม่เติมพยัญชนะซ้อน (สังโยค) ตามหลักสนธิ

ตัวอย่าง: *ขันธ 5* หรือ *เบญจขันธ* บาลีเป็น *ปญจกขนฺธ* ประกอบด้วย *ปญจ* + *ขนฺธ* ถ้าเขียนเป็นคำบาลีอักษรโรมัน ตามที่ใช้จริงในประโยค ก็เป็น *Pañcakkhandha* คือเขียนติดต่อกันและมีพยัญชนะซ้อน ได้แก่ *k* แทรกเข้ามา แต่ในพจนานุกรมฯ นี้เขียนให้ผู้ศึกษากำหนดแยกได้ง่าย เป็น *Pañca-khandha*

สังวรปธาน บาลีนิยมเขียนเป็น *สังวรปฺธาน* ประกอบด้วย *สังวร* + *ปธาน* ถ้าเขียนเป็นคำบาลีอักษรโรมัน ตามที่ใช้ในประโยค ก็เป็น *Samvarappadhāna* แต่ในพจนานุกรมฯ นี้เขียนเป็น *Samvara-padhāna*

นอกจากนี้ ข้อความหรือถ้อยคำ ที่อยู่ใกล้กันหรือเป็นเรื่องทำนองเดียวกัน และเรียงอยู่ต่อเนื่องกัน ถ้ามีส่วนที่ซ้ำตรงกัน อาจใช้เครื่องหมาย tilde (~) แทนความหรือคำส่วนหรือท่อนที่ซ้ำตรงกันนั้น เพื่อประหยัดเนื้อที่ และช่วยไม่ให้ดูลานตา เช่น *Aññasamāna-cetasika; Pakiṇṇaka-~; Akusala-~* ฟังทราบและนำไปใช้ในรูปที่เป็นคำเต็มว่า *Aññasamāna-cetasika; Pakiṇṇaka-cetasika; Akusala-cetasika* ดังนี้ เป็นต้น (หลักข้อนี้นำมาใช้กับพจนานุกรมภาษาไทยด้วยบ้าง เช่น **ความหวัง, ~ไม่หา** หมายถึงคำเต็มว่า **ความหวัง, ความไม่หา**)

ง. ที่มาของหมวดธรรม

7. หมวดธรรมส่วนมากมีที่มาหลายแห่ง ถ้าเป็นหมวดธรรมพื้นๆ ไม่จำเป็นต้องค้นหาอธิบายแปลกๆ ออกไป ได้แสดงที่มาไว้แต่พอเป็นตัวอย่าง ถ้าเป็นหมวดธรรมที่ชวนให้ค้นหาอธิบายเทียบเคียงอย่างกว้างขวาง ได้แสดงที่มาไว้หลายแห่ง หมวดธรรมบางหมวดหาที่มายาก ได้พยายามนำมาแสดงไว้เท่าที่จะหาได้ อย่างไรก็ตาม ในการพิมพ์ครั้งแรก คงจะบกพร่องในเรื่องนี้บ้าง เพราะบางหมวดที่ทำในระยะแรก ยังไม่ได้คำนึงถึงความมุ่งหมายข้อนี้ คิดแต่เพียงจะแสดงที่มาพอเป็นตัวอย่างเท่านั้น

ในกรณีมีที่มามากมายหลายแห่ง ทั้งในพระไตรปิฎกและคัมภีร์รุ่นหลัง ถือเอาพระไตรปิฎกเป็นหลัก ส่วนที่มาในคัมภีร์รุ่นหลังมีอรรถกถาเป็นต้น ถ้าไม่มีเหตุผลสมควร อาจไม่แสดงไว้เลย เพราะถือเป็นการเกินจำเป็น

8. ที่มาทั้งหลายได้แสดงไว้ทั้งฝ่ายภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อสะดวกแก่นักศึกษาและนักค้นคว้าโดยทั่วไป ผู้ใช้ควรสังเกตด้วยว่า ที่มาใดเป็นคัมภีร์ในพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์สมัยหลัง เพื่อจะได้รู้จักหัวข้อธรรมต่างๆ อย่างถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น เฉพาะที่มาในพระไตรปิฎก ฝ่ายภาษาไทยหมายถึงเอาพระไตรปิฎกบาลีอักษรไทย ฉบับสยามรัฐ ชุด 45 เล่มจบ การอ้างอิงระบบ *เล่ม/ข้อ/หน้า*

ตัวอย่าง: ขุ.อติ. 25/195/237 = ขุททกนิกาย อติวุตตก พระไตรปิฎกเล่ม 25 ข้อ 195 หน้า 237

การอ้างอิงที่มาโดยระบบนี้ช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีพระไตรปิฎกฉบับแปลภาษาไทย 25 พุทธศตวรรษ สามารถใช้ร่วมได้ด้วย โดยเฉพาะฉบับที่กรมการศาสนาจัดพิมพ์ใหม่ มี 45 เล่มจบ เลขเล่มและเลขข้อตรงกันใช้ร่วมกันได้ แปลกเฉพาะเลขหน้าซึ่งใช้กันไม่ได้ (ความจริง การอ้างแต่เล่มกับข้อเท่านั้นก็เพียงพออยู่แล้ว)

พระไตรปิฎกฝ่ายภาษาอังกฤษ หมายถึงเอาฉบับบาลีอักษรโรมันของสมาคมบาลีปกรณ์ (The Pali Text Society) ในประเทศอังกฤษ ระบบการอ้างอิงอย่างนี้นิยมกันทั่วไป

อักษรย่อบอกชื่อคัมภีร์ที่มาต่างๆ และคัมภีร์โดยอยู่ในพระไตรปิฎกหรือเป็นคัมภีร์สมัยหลัง ได้ทำบัญชีไว้เป็นส่วนหนึ่งต่างหากแล้ว ทั้งฝ่ายภาษาไทยและภาษาอังกฤษ [ดูหน้า 7-10]

จ. สารบัญและดัชนี

9. นอกจาก *สารบัญทั่วไป* แล้ว ในหนังสือนี้ยังมีสารบัญละเอียดและดัชนีต่างๆ อีก เพื่อช่วยให้การศึกษาค้นคว้าหลักธรรมสะดวกและได้ผลดียิ่งขึ้น สารบัญและดัชนีทั้งหลายจัดทำไว้เพื่อสนองความมุ่งหมายต่างๆ ดังนี้

1) **สารบัญหมวดธรรม** แสดงหมวดธรรมทั้งหมดครบจำนวนและตรงตามลำดับในหนังสือ สารบัญนี้จะช่วยให้ค้นหาหมวดธรรมที่ประสงค์ได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น และทำให้สามารถสำรวจเทียบเคียงและเชื่อมโยงหมวดธรรมต่างๆ ได้ง่ายขึ้น

2) **สารบัญประเภทธรรม** นำเอาหมวดธรรมทั้งหมดมาจัดรวมพวกใหม่ แยกเป็นประเภทๆ ตามเนื้อหาและคุณค่าในการปฏิบัติ สารบัญนี้จัดทำไว้อย่างเสนอแนะพอเป็นแนว แต่มั่นใจว่าจะเป็นเครื่องช่วยในการศึกษาค้นคว้าและเลือกสรรหลักธรรมไปใช้ประโยชน์ได้เป็นอย่างมาก

3) **ดัชนีค้นคว้า** คือดัชนีที่จัดทำไว้ท้ายพจนานุกรมภาคที่ 1 ทั้งหมด นำเอาชื่อธรรมทั้งหมด ทั้งที่เป็นหมวดธรรมซึ่งมีเลขจำนวนต่างๆ กันก็ดี หัวข้อย่อยทั้งหลายที่เป็นส่วนประกอบของหมวดธรรม

ต่างๆ กิติ นำมาจัดเรียงใหม่ตามลำดับอักษรเป็นชุดเดียวกันทั้งหมด พร้อมด้วยลำดับเลขหมวดทั้งปวงที่จะพึงค้นหาข้อธรรมนั้นๆ ได้ ผู้ที่ทราบเพียงชื่อหมวดธรรมแต่ไม่ทราบจำนวนหัวข้อกิติ ผู้ที่ทราบแต่เพียงข้อย่อยข้อใดข้อหนึ่งแต่จำชื่อหมวดธรรมไม่ได้กิติ ผู้ที่ต้องการศึกษาข้อธรรมข้อใดข้อหนึ่งให้กว้างขวางออกไปกิติ ผู้ที่ต้องการทราบความหมายของศัพท์ธรรมคำใดคำหนึ่งโดยเฉพาะ หรือต้องการใช้หนังสือนี้อย่างพจนานุกรมสามัญกิติ ย่อมใช้ดัชนีค้นคำนี้สนองความต้องการได้สำเร็จความประสงค์อย่างรวดเร็ว

อนึ่ง คำบางคำเขียนได้หลายอย่าง แต่ในดัชนีค้นคำ เรียงไว้อย่างเดียว เช่น *จาคุมหาราชิกา* (เขียน *จาคุมมหาธาชิกา* ก็ได้) *บุพเพนิวาสานุสติญาณ* (เขียน *บุพเพนิวาสานุสติญาณ* หรือ *บุพเพนิวาสานุสติญาณ* ก็ได้) พึงถือว่าเป็นรูปที่ถูกต้องด้วยกัน ตามหลักการเขียนคำที่เป็นธรรมบัญญัติใน *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493* และ *พ.ศ. 2525* เมื่อพบคำที่เขียนในรูปอื่น ซึ่งหาไม่พบในดัชนีค้นคำ พึงเทียบเคียงตามหลักภาษา ให้ได้รูปที่ค้นได้ในดัชนีค้นคำนี้ ในการพิมพ์ครั้งที่ 4 (พ.ศ. 2527-2528) ได้ย้ายดัชนีค้นคำมาไว้ต้นเล่ม เพื่อให้ใช้ง่ายยิ่งขึ้น และได้เพิ่มดัชนีคำบาลีอักษรโรมัน (Index of Pāli Terms) เข้ามา เพื่อประโยชน์แก่ผู้ใช้ภาคภาษาอังกฤษ เมื่อใช้หนังสือนี้ พึงใช้สารบัญและดัชนีต่างๆ ให้เป็นประโยชน์เสมอ โดยเฉพาะควรใช้เป็นที่ย่ปรึกษาอันดับแรกก่อนสิ่งอื่น

อักษรย่อชื่อคัมภีร์*

เรียงตามอักษรวิธีแห่งมคธภาษา
(ที่พิมพ์ตัวเอน คือ คัมภีร์ในพระไตรปิฎก)

อง.อ.	องคฺตุตฺตฺรณิกาย อฏฺจกถา (มโนเรณุปฺรณิ)	ชุทฺทก.อ.	ชุทฺทกปาจ อฏฺจกถา (ปรมตฺถโชติกา)
อง.อฏฺจก.	องคฺตุตฺตฺรณิกาย อฏฺจกนิปาต	จฺริยา.อ.	จฺริยาปิฎก อฏฺจกถา (ปรมตฺถที่ปณี)
อง.เอก.	องคฺตุตฺตฺรณิกาย เอกนิปาต	ชา.อ.	ชาตกฏฺจกถา
อง.เอกาทสฺก.	องคฺตุตฺตฺรณิกาย เอกาทสฺกนิปาต	เถร.อ.	เถรคาถา อฏฺจกถา (ปรมตฺถที่ปณี)
อง.จตุทฺทก.	องคฺตุตฺตฺรณิกาย จตุทฺทกนิปาต	เถรี.อ.	เถรีคาถา อฏฺจกถา (ปรมตฺถที่ปณี)
อง.ฉกฺก.	องคฺตุตฺตฺรณิกาย ฉกฺกนิปาต	ที.อ.	ทีฆนิกาย อฏฺจกถา (สุมฺงฺคฺลวิลาสิณี)
อง.ติก.	องคฺตุตฺตฺรณิกาย ติกนิปาต	ที.ป.า.	ทีฆนิกาย ปาฎิิกาวคฺค
อง.ทสฺก.	องคฺตุตฺตฺรณิกาย ทสฺกนิปาต	ที.ม.	ทีฆนิกาย มทาวคฺค
อง.ทฺทก.	องคฺตุตฺตฺรณิกาย ทฺทกนิปาต	ที.สั.	ทีฆนิกาย สัฏฺทกฺขนทวคฺค
อง.นวก.	องคฺตุตฺตฺรณิกาย นวกนิปาต	ธ.อ.	ธมฺมปทฏฺจกถา
อง.ปญฺจก.	องคฺตุตฺตฺรณิกาย ปญฺจกนิปาต	นิตฺ.อ.	นิตฺเทศ อฏฺจกถา (สทฺธมฺมปชฺโชติกา)
อง.สตฺตก.	องคฺตุตฺตฺรณิกาย สตฺตกนิปาต	ปญฺจ.อ.	ปญฺจกปรณ อฏฺจกถา (ปรมตฺถที่ปณี)
อป.อ.	อปทาน อฏฺจกถา (วิสุทฺทชนวิลาสิณี)	ปฎฺธิสั.อ.	ปฎฺธิสมฺภิทามคฺค อฏฺจกถา (สทฺธมฺมปกาสิณี)
อภิ.ก.	อภิธมฺมปิฎก กถาวตฺต	เปต.อ.	เปตวตฺต อฏฺจกถา (ปรมตฺถที่ปณี)
อภิ.ชา.	อภิธมฺมปิฎก ชาตฺกถา	พฺทฺธ.อ.	พฺทฺธวัส อฏฺจกถา (มทฺธตฺถวิลาสิณี)
อภิ.ป.	อภิธมฺมปิฎก ปฏฺจจาน	ม.อ.	มชฺชฌมฺมณิกาย อฏฺจกถา (ปปฺพญฺจสุทฺถ)
อภิ.ปุ.	อภิธมฺมปิฎก ปุคฺคคฺลปญฺจตฺต	ม.อุ.	มชฺชฌมฺมณิกาย อุปริปนฺนณาสก
อภิ.ยมก.	อภิธมฺมปิฎก ยมก	ม.ม.	มชฺชฌมฺมณิกาย มชฺชฌมฺมปญฺจณาสก
อภิ.วิ.	อภิธมฺมปิฎก วิภงฺค	ม.มฺ.	มชฺชฌมฺมณิกาย มฺลปญฺจณาสก
อภิ.สั.	อภิธมฺมปิฎก ธมฺมสงฺคณิ	มฺงคฺล.	มฺงคฺลตฺถที่ปณี
อิตฺ.อ.	อิตฺิวุตฺตก อฏฺจกถา (ปรมตฺถที่ปณี)	มิลินฺท.	มิลินฺทปญฺหา
อุ.อ.,อุทาน.อ.	อุทาน อฏฺจกถา (ปรมตฺถที่ปณี)	วินย.	วินยปิฎก
ชุ.อป.	ชุทฺทกนิกาย อปทาน	วินย.อ.	วินย อฏฺจกถา (สมนฺตปาสาทิกา)
ชุ.อิตฺ.	ชุทฺทกนิกาย อิตฺิวุตฺตก	วินย.ฎิีกา	วินยฏฺจกถา ฎิีกา (สารตฺถที่ปณี)
ชุ.อุ.	ชุทฺทกนิกาย อุทาน	วิภงฺค.อ.	วิภงฺค อฏฺจกถา (สมโฆทฺวิไนทฺน)
ชุ.ชุ.	ชุทฺทกนิกาย ชุทฺทกปาจ	วิมาน.อ.	วิมานวตฺต อฏฺจกถา (ปรมตฺถที่ปณี)
ชุ.จฺริยา.	ชุทฺทกนิกาย จฺริยาปิฎก	วิสุทฺธิ.	วิสุทฺธิมคฺค
ชุ.จฺ.	ชุทฺทกนิกาย จุฬินฺทเทศ	วิสุทฺธิ.ฎิีกา	วิสุทฺธิมคฺค มหาฎิีกา (ปรมตฺถมณฺชฺสา)
ชุ.ชา.	ชุทฺทกนิกาย ชาตก	สงฺคณิ.อ.	สงฺคณิ อฏฺจกถา (อฏฺจกสาสิณี)
ชุ.เถร.	ชุทฺทกนิกาย เถรคาถา	สงฺคท.	อภิธมฺมตฺถสงฺคท
ชุ.เถรี.	ชุทฺทกนิกาย เถรีคาถา	สงฺคท.ฎิีกา	อภิธมฺมตฺถสงฺคท ฎิีกา (อภิธมฺมตฺถวิภาวิณี)
ชุ.ธ.	ชุทฺทกนิกาย ธมฺมปท	สั.อ.	สัยฺยตฺตนิกาย อฏฺจกถา (สารตฺถปกาสิณี)
ชุ.ปฎฺธิ.	ชุทฺทกนิกาย ปฎฺธิสมฺภิทามคฺค	สั.ช.	สัยฺยตฺตนิกาย ขนทวาวคฺค
ชุ.เปต.	ชุทฺทกนิกาย เปตวตฺต	สั.นั.	สัยฺยตฺตนิกาย นิตานวคฺค
ชุ.พฺทฺธ.	ชุทฺทกนิกาย พฺทฺธวัส	สั.ม.	สัยฺยตฺตนิกาย มทาวาวคฺค
ชุ.ม.,ชุ.มทา.	ชุทฺทกนิกาย มทานิทเทศ	สั.ส.	สัยฺยตฺตนิกาย สคฺคาถวคฺค
ชุ.วิมาน.	ชุทฺทกนิกาย วิมานวตฺต	สั.สพฺ.	สัยฺยตฺตนิกาย สพฺายตฺนวคฺค
ชุ.สุ.	ชุทฺทกนิกาย สุตฺตนิปาต	สุตฺต.อ.	สุตฺตนิปาต อฏฺจกถา (ปรมตฺถโชติกา)

*คัมภีร์ชั้นฎิีกาแสดงไว้ข้างต้นเฉพาะที่ใช้กันอยู่ในวงการศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ส่วนที่นอกจากนี้ไม่แสดงไว้ พึงเข้าใจเอง ตามแนววิธีในการใช้อักษรย่อสำหรับบรรณกถา ที่นำ อ. ไปต่อท้ายอักษรย่อของคัมภีร์ในพระไตรปิฎก เช่น ที.อ., ม.อ., สั.อ. เป็นต้น (ในกรณีของฎิีกา ก็นำ ฎิ. หรือ ฎิีกา ไปต่อ เป็น ที.ฎิ. หรือ ที.ฎิีกา เป็นต้น)

Abbreviations of Scriptures

(in *italics* are canonical works)

A.	<i>Anguttaranikāya (5 vols.)</i>	Paṭ.	<i>Paṭṭhāna (Abhidhamma)</i>
AA.	Anguttaranikāya Aṭṭhakathā (Manorathapūraṇi)	PaṭA.	Paṭṭhāna Aṭṭhakathā (Paramatthadīpani)
Ap.	<i>Apadāna (Khuddakanikāya)</i>	Ps.	<i>Paṭisambhidāmagga</i> <i>(Khuddakanikāya)</i>
ApA.	Apadāna Aṭṭhakathā (Visuddhajanavilāsini)	PsA.	Paṭisambhidāmagga Aṭṭhakathā (Saddhammapakāsini)
Bv.	<i>Buddhavaṃsa (Khuddakanikāya)</i>	Ptk.	Peṭakopadesa
BvA.	Buddhavaṃsa Aṭṭhakathā (MadhurattHAVilāsini)	Pug.	<i>Puggalapaññatti (Abhidhamma)</i>
Comp.	Compendium of Philosophy (Abhidhammatthasaṅgha)	PugA.	Puggalapaññatti Aṭṭhakathā (Paramatthadīpani)
Cp.	<i>Cariyāpīṭaka (Khuddakanikāya)</i>	Pv.	<i>Petavatthu (Khuddakanikāya)</i>
CpA.	Cariyāpīṭaka Aṭṭhakathā (Paramatthadīpani)	PvA.	Petavatthu Aṭṭhakathā (Paramatthadīpani)
D.	<i>Dīghanikāya (3 vols.)</i>	S.	<i>Samyuttanikāya (5 vols.)</i>
DA.	Dīghanikāya Aṭṭhakathā (Sumaṅgalavilāsini)	SA.	Samyuttanikāya Aṭṭhakathā (Sāratthapakāsini)
DAṬ.	Dīghanikāya Aṭṭhakathā Ṭikā (Līnatthapakāsini)	Sn.	<i>Suttanipāta (Khuddakanikāya)</i>
Dh.	<i>Dhammapada (Khuddakanikāya)</i>	SnA.	Suttanipāta Aṭṭhakathā (Paramatthajotikā)
DhA.	Dhammapada Aṭṭhakathā	Thag.	<i>Theragāthā (Khuddakanikāya)</i>
Dhtk.	<i>Dhātukathā (Abhidhamma)</i>	ThagA.	Theragāthā Aṭṭhakathā (Paramatthadīpani)
DhtkA.	Dhātukathā Aṭṭhakathā (Paramatthadīpani)	Thīg.	<i>Therīgāthā (Khuddakanikāya)</i>
Dhs.	<i>Dhammasaṅgaṇi (Abhidhamma)</i>	ThīgA.	Therīgāthā Aṭṭhakathā (Paramatthadīpani)
DhsA.	Dhammasaṅgaṇi Aṭṭhakathā (Aṭṭhasālini)	Ud.	<i>Udāna (Khuddakanikāya)</i>
It.	<i>Itivuttaka (Khuddakanikāya)</i>	UdA.	Udāna Aṭṭhakathā (Paramatthadīpani)
ItA.	Itivuttaka Aṭṭhakathā (Paramatthadīpani)	Vbh.	<i>Vibhaṅga (Abhidhamma)</i>
J.	Jātaka (including its Aṭṭhakathā)	VbhA.	Vibhaṅga Aṭṭhakathā (Sammohavinodani)
Kh.	<i>Khuddakapāṭha (Khuddakanikāya)</i>	Vin.	<i>Vinaya Piṭaka (5 vols.)</i>
KhA.	Khuddakapāṭha Aṭṭhakathā (Paramatthajotikā)	VinA.	Vinaya Aṭṭhakathā (Samantapāsādikā)
Kvu.	<i>Kathāvatthu (Abhidhamma)</i>	VinṬ.	Vinaya Aṭṭhakathā Ṭikā (Sāratthadīpani)
KvuA.	Kathāvatthu Aṭṭhakathā (Paramatthadīpani)	Vism.	Visuddhimagga
M.	<i>Majjhimanikāya (3 vols.)</i>	VismṬ.	Visuddhimagga Mahāṭikā (Paramatthamañjusā)
MA.	Majjhimanikāya Aṭṭhakathā (Papañcasūdanī)	Vv.	<i>Vimānavatthu (Khuddakanikāya)</i>
Miln.	Milindapañhā	VvA.	Vimānavatthu Aṭṭhakathā (Paramatthadīpani)
Nd ¹	<i>Mahāniddeśa (Khuddakanikāya)</i>	Yam.	<i>Yamaka (Abhidhamma)</i>
Nd ²	<i>Cūlaniddeśa (Khuddakanikāya)</i>	YamA.	Yamaka Aṭṭhakathā (Paramatthadīpani)
NdA.	Niddeśa Aṭṭhakathā (Saddhammapajjotikā)		
Nett.	Nettipakaraṇa		

สารบัญหมวดธรรม

เอกกะ - หมวด 1

- [1] กัลยาณมิตตตา
- [2] โยนิโสมนสิการ
- [3] อัปปมาทะ

ทุกะ - หมวด 2

- [4] กรรม 2
- [☆] กรรมฐาน 2 [36]
- [5] กาม 2
- [6] กามคุณ 5
- [7] ฌาน 2
- [8] ฌาน 2 ประเภท
- [9] ฌาน 4, 5
- [10] ฌาน 8
- [11] ทาน 2^1
- [12] ทาน 2^2
- [13] ทิฎฐิ 2
- [14] ทิฎฐิ 3
- [15] ที่สุด (อันตา) 2
- [16] ทุภุช 2
- [17] เทศนา 2^1
- [18] เทศนา 2^2
- [19] ธรรม 2^1
- [20] ธรรม 2^2
- [21] ธรรม 2^3
- [22] ธรรม 2^4
- [23] ธรรมคัมภีร์ของโลก 2
- [24] ธรรมทำให้งาม 2
- [☆☆] ธรรมที่ทรงเห็นคุณประจักษ์ 2 [65]
- [☆☆] ธรรมเป็นโลกบาล 2 [23]
- [25] ธรรมมีอุปการะมาก 2
- [26] ฐุระ 2
- [27] นิพพาน 2
- [28] บัญญัติ 2, 6
- [29] บุคคลหาได้ยาก 2

- [30] บุษบา 2
- [31] ปฏิสันถาร 2
- [32] ปธาน 2
- [33] ปริเยสนา 2
- [34] ปัจจัยให้เกิดสัมมาทิฎฐิ 2
- [35] ปาพจน์ 2
- [☆☆] พุทธคุณ 2 [304]
- [☆☆] พุทธคุณ 3 [305]
- [☆☆] ไพบุลย์ 2 [44]
- [36] ภาวนา 2
- [37] ภาวนา 4
- [38] รูป 2^1 , 28
- [39] มหาภูต หรือ ภูตรูป 4
- [40] อุปาทารูป หรือ อุปาทายรูป 24
- [41] รูป 2^2
- [42] ฤทธิ 2
- [☆☆] โลกบาลธรรม 2 [23]
- [43] วิมุตติ 2
- [☆☆] เวทนา 2 [110]
- [44] เวปุลละ 2
- [45] สมาธิ 2
- [46] สมาธิ 3^1
- [47] สมาธิ 3^2
- [48] สังขาร 2
- [49] สังคหะ 2
- [50] สัจจะ 2
- [51] ศาสน์ หรือ ศาสนา 2
- [52] สุข 2^1
- [53] สุข 2^2
- [54] สุทธิ 2
- [☆☆] อรหันต์ 2 [61]
- [55] อริยบุคคล 2
- [56] อริยบุคคล 4
- [57] อริยบุคคล 8
- [58] โสดาบัน 3

- [59] สกทาคามี 3, 5
 [60] อนาคามี 5
 [61] อรหันต์ 2
 [62] อรหันต์ 4, 5, 60
 [63] อริยบุคคล 7
 [64] อัตถะ 2
 [65] อุปัฏฐาตธรรม 2

ติกะ - หมวด 3

- [66] กรรม 3
 [67] กุศลมูล 3
 [68] อกุศลมูล 3
 [69] กุศลวิตก 3
 [70] อกุศลวิตก 3
 [71] โภคัล 3
 [72] ญาณ 3¹
 [73] ญาณ 3²
 [74] ตัณหา 3
 [75] ไตรปิฎก
 [☆☆] ไตรรัตน์ [100]
 [76] ไตรลักษณ์
 [☆☆] ไตรสิกขา [124]
 [77] ทวาร 3
 [78] ทวาร 6
 [☆☆] ทิฎฐิ 3 [14]
 [79] ทุกขตา 3
 [80] ทุจจริต 3
 [81] สัจจริต 3
 [82] เทพ 3
 [83] เทวทูต 3
 [☆☆] เทวทูต 4 [150]
 [84] เทวทูต 5
 [85] ธรรม 3
 [86] ธรรมนิยาม 3
 [87] นิमित หรือ นิमितต์ 3
 [88] บุญกิริยาวัตถุ 3
 [89] บุญกิริยาวัตถุ 10
 [90] บุตร 3

- [91] ปปัญจะ 3
 [92] ปริญญา 3
 [☆☆] ปทาน 3 [224]
 [93] ปัญญา 3
 [94] ปาฏิหาริย์ 3
 [95] ปาปณีकरण 3
 [☆☆] ปิฎก 3 [75]
 [☆☆] พุทธคุณ 3 [305]
 [96] พุทธจริยา 3
 [97] พุทธโอวาท 3
 [98] ภพ 3
 [99] ภาวนา 3
 [100] รัตนตรัย
 [101] ลัทธินอกพระพุทธศาสนา 3
 [102] โลก 3¹
 [103] โลก 3²
 [104] โลก 3³
 [105] วัฏฏะ 3 หรือ ไตรวัฏฏ์
 [106] วิชชา 3
 [☆☆☆] วิปัสสนา 3 ระดับ [178]
 [107] วิโมกข์ 3
 [108] วิริตี 3
 [109] วิเวก 3
 [110] เวทนา 2
 [111] เวทนา 3
 [112] เวทนา 5
 [113] เวทนา 6
 [114] สมบัติ 3¹
 [115] สมบัติ 3² หรือ ทานสมบัติ 3
 [☆☆☆] สมภาติ 3 [46], [47]
 [116] สรณะ 3 หรือ ไตรสรณะ
 [117] สังขตลักษณะ 3
 [118] อสังขตลักษณะ 3
 [119] สังขาร 3¹
 [120] สังขาร 3²
 [121] สัทธรรม 3
 [122] สันโดษ 3, 12
 [123] สัมปยุตสัทธมฺมุตติ 3

- [☆☆☆] สามัญลักษณะ 3 [76]
 [124] ลีกขา 3 *หรือ* ไตรลีกขา
 [☆☆☆] สุจริต 3 [81]
 [☆☆☆] โสดาบัน 3 [58]
 [☆☆☆] อกุลศลมูล 3 [68]
 [☆☆☆] อกุลศลวิตก 3 [70]
 [125] อธิปไตย 3
 [126] อนุตตริยะ 3
 [127] อนุตตริยะ 6
 [128] อปัณณกปฏิปทา 3
 [129] อภิสังขาร 3
 [130] อัคคี 3¹
 [131] อัคคี 3² *หรือ* อัคคีปริจจริยา
 [132] อัตถะ *หรือ* อรรถ 3¹
 [133] อัตถะ *หรือ* อรรถ 3²
 [134] อาการที่พระพุทธรูปเจ้าทรงสั่งสอน 3
 [135] อาสวะ 3
 [136] อาสวะ 4
 [☆☆☆] โอวาทของพระพุทธรูปเจ้า 3 [97]
- จตุกกะ – หมวด 4**
- [137] กรรมกิลเลส 4
 [☆☆☆] กัลยาณมิตร 4 [169]
 [☆☆☆] กิจในอริยสัจจ์ 4 [205]
 [138] กุลจิรัฏฐิติธรรม 4
 [139] ฆราวาสธรรม 4
 [140] จักร 4
 [141] เจตีย์ 4
 [☆☆☆] ฉาน 4 [9]
 [142] ฐปารหุบุคคล 4
 [143] ทักขินาวิสูทธิ 4
 [☆☆☆] ทรัพย์จัดสรรเป็น 4 ส่วน [163]
 [144] ทิฏฐธัมมิกัตถสังวัตตนิทธรรม 4
 [☆☆☆] เทวทูต 4 [150]
 [☆☆☆] ธรรมมีอุปการะมาก 4 [140]
 [☆☆☆] ธรรมเป็นเหตุให้สมหมาย 4 [191]
 [145] ธรรมสมาทาน 4
 [146] ชาติ 4
 [147] ชาติกัมมัญฐาน 4
 [148] ชาติ 6
 [149] ชาติกัมมัญฐาน 6
 [150] นิमित 4
 [151] บริษัท 4¹
 [152] บริษัท 4²
 [153] บุคคล 4
 [154] ปฏิปทา 4
 [155] ปฏิสัมภีทา 4
 [156] ปธาน 4
 [157] ปรมัตถธรรม 4
 [158] ประมาณ *หรือ* ปมาณิก 4
 [159] ปัจจัย 4
 [☆☆☆] ปัญญาอุตฺติธรรม 4 [179]
 [160] ปาริสูทธิศีล 4
 [☆☆☆] ผล 4 [165]
 [☆☆☆] พร 4 [227]
 [161] พรหมวิหาร 4
 [☆☆☆] พละ 4 [229]
 [☆☆☆] พุทธลีลาในการสอน 4 [172]
 [☆☆☆] ภาวนา 4 [37]
 [☆☆☆] ภาวิต 4 [37]
 [162] ภูมิ 4
 [163] โภควิภาค 4
 [164] มรรค 4
 [165] ผล 4
 [166] มหาปเทศ 4¹
 [167] มหาปเทศ 4²
 [168] มิตรปฏิรูปก์ *หรือ* มิตรเทียม 4
 [169] สุธมมิตร *หรือ* มิตรแท้ 4
 [170] โยคะ 4
 [171] โยนิ 4
 [☆☆☆] ราชสังคหวัตถุ 4 [187]
 [172] ลีลาการสอน 4
 [173] วรณะ 4
 [174] วิธีปฏิบัติต่อทุกข์-สุข 4
 [175] วิบัติ 4¹
 [176] วิบัติ 4²

- [177] สมบัติ 4
 [178] วิปัสสนา *หรือ* วิปัสสนา 4
 [179] วุฒิ *หรือ* วุฒิธรรม 4
 [180] เวสารัชชะ *หรือ* เวสารัชชญาณ 4
 [181] ศรัทธา 4
 [182] สติปัญญา 4
 [183] สมชีวิตรรม 4
 [184] สมภาวนา 4
 [185] สังฆาร 4
 [186] สังคหวัตถุ 4
 [187] สังคหวัตถุของผู้ครองแผ่นดิน 4 *หรือ* ราช-
 สังคหวัตถุ 4
 [188] สังฆนียสถาน 4
 [189] สัมปชัญญะ 4
 [190] สัมปทา *หรือ* สัมปทาคุณ 4
 [191] สัมปรายิกัตถสังวัตตนิกรธรรม 4
 [☆☆☆] สัมมัมปชาน 4 [156]
 [192] สุขของคฤหัสถ์ 4
 [☆☆☆] สุขหมีมิตร 4 [169]
 [193] โสดาปัตตติยงคะ¹
 [194] โสดาปัตตติยงคะ²
 [195] โสดาปัตตติยงคะ³
 [☆☆☆] หลักการแบ่งทรัพย์ 4 ส่วน [163]
 [196] อคติ 4
 [197] อธิษฐาน *หรือ* อธิษฐานธรรม 4
 [198] อบาย 4, อบายภูมิ 4; และ [351]
 [199] อบายมุข 4
 [200] อบายมุข 6
 [201] วัฒนมุข 6
 [202] อปัสเสนะ *หรือ* อปัสเสนธรรม 4
 [☆☆☆] อรหันต์ 4 [62]
 [☆☆☆] อริยบุคคล 4 [56]
 [203] อริยวงศ์ 4
 [204] อริยสังข์ 4
 [205] กิจในอริยสังข์ 4
 [206] ธรรม 4
 [207] อรูป *หรือ* อารูปปี 4
 [208] อวิชา 4

- [209] อวิชา 8
 [210] อันตรายของภิกษุสามเณรผู้บวชใหม่ 4
 [☆☆☆] อัปมัญญา 4 [161]
 [211] อาจารย์ 4
 [☆☆☆] อาสวะ 4 [136]
 [212] อาหาร 4
 [213] อิทธิบาท 4
 [214] อุปาทาน 4
 [215] โอมะ 4

ปัญญาะ – หมวด 5

- [☆☆☆] กัลยาณธรรม 5 [239]
 [☆☆☆] กามคุณ 5 [6]
 [☆☆☆] กำลิ่ง 5 ของพระมหากษัตริย์ [230]
 [216] ชันท์ 5 *หรือ* เบญจชันท์
 [☆☆☆] คติ 5 [351]
 [217] จักขุ 5
 [☆☆☆] ฌาน 5 [9]
 [218] ธรรมชันท์ 5
 [219] ธรรมเทศกธรรม 5
 [220] ธรรมสมาธิ 5
 [221] ธรรมสวนานิสงส์ 5
 [222] นวภิกขุธรรม 5
 [223] นิยาม 5
 [224] นิโรธ 5
 [225] นิ वर्ณ 5
 [☆☆☆] เบญจธรรม [239]
 [☆☆☆] เบญจศีล [238]
 [☆☆☆] ประโยชน์ที่ควรถือเอาจากโภคทรัพย์ 5 [232]
 [☆☆☆] ปทาน 5 [224]
 [☆☆☆] ปัญจกัษณาน [9]
 [226] ปีติ 5
 [227] พร 5
 [228] พละ 5
 [229] พละ 4
 [230] พละ 5 ของพระมหากษัตริย์
 [231] พหุสตม็องค์ 5
 [232] โภคาอาทียะ *หรือ* โภคาทียะ 5

- [233] มัจฉริยะ 5
 [234] มาร 5
 [☆☆] มัจฉาวณิชชา 5 [235]
 [235] วณิชชา 5
 [☆☆] วัชฌิ หรือ วัชฌิ หรือ วุชฌิ 5 [249]
 [236] วิมุตติ 5
 [☆☆] วิราคะ 5 [224]
 [☆☆] วิเวก 5 [224]
 [☆☆] เวทนา 5 [112]
 [237] เวสารัชชกรณธรรม 5
 [☆☆] ไวสัถคคะ 5 [224]
 [238] คีล 5 หรือ เบญจคีล
 [239] เบญจธรรม หรือ เบญจกัลยาณธรรม
 [240] คีล 8 หรือ อัญญคีล
 [241] คีล 8 ทั้งอาชีวะ หรือ อาชีวะอัญญมคคีล
 [242] คีล 10 หรือ ทศคีล
 [☆☆] สกทาคามี 5 [59]
 [☆☆] สมบัติของอุบาสก 5 [259]
 [243] ลังวร 5
 [244] สุทธาวาส 5
 [☆☆] องค์แห่งธรรมกถึก 5 [219]
 [☆☆] องค์แห่งภิกษุใหม่ 5 [222]
 [245] อนันตริยกรรม 5
 [☆☆] อนาคามี 5 [60]
 [246] อนุพพิกถา 5
 [247] อภินหปัจจเวกชน 5
 [248] ปัพพชิตอภินหปัจจเวกชน 10
 [☆☆] อรหันต์ 5 [62]
 [249] อริยวัชฌิ หรือ อารยวัชฌิ 5
 [250] อายุสธรรม หรือ อายุวัฒนธรรม 5
 [☆☆] อารยวัชฌิ 5 [249]
 [251] อาวาสิกธรรม 5¹
 [252] อาวาสิกธรรม 5²
 [253] อาวาสิกธรรม 5³
 [254] อาวาสิกธรรม 5⁴
 [255] อาวาสิกธรรม 5⁵
 [256] อาวาสิกธรรม 5⁶
 [257] อาวาสิกธรรม 5⁷

- [258] อินทรีย์ 5
 [259] อุบาสกธรรม 5
 [260] อุบาสกธรรม 7
ฉักกะ – หมวด 6
 [261] การวะ หรือ การวตา 6
 [262] จริต หรือ จริยา 6
 [263] เจตนา หรือ ลัญเจตนา 6
 [264] ตัณฑหา 6
 [☆☆] ทวาร 6 [78]
 [265] ทิศ 6
 [☆☆] ธรรมคุณ 6 [306]
 [☆☆] ธาตุ 6 [148]
 [☆☆] บัญญัติ 2, 6 [28]
 [266] ปิยรูป สัตรูป 6 × 10
 [267] ภัพพตาธรรม 6
 [☆☆] วัฒนमुख 6 [201]
 [268] วิญญาณ 6
 [☆☆] เวทนา 6 [113]
 [269] เวปุลลธรรม 6
 [270] สวรรค์ 6
 [☆☆] ลัญเจตนา 6 [263]
 [271] ลัญญา 6
 [272] ลัมผัส หรือ ผัสสะ 6
 [273] สารณียธรรม 6
 [☆☆] อนุตตริยะ 6 [127]
 [☆☆] อบายमुख 6 [200]
 [274] อภิญญา 6
 [275] อภิสฐาน 6
 [276] आयतนะภายใน 6
 [277] आयतนะภายนอก 6

สัตตกะ – หมวด 7

- [278] กัลยาณมิตรธรรม 7
 [279] ธรรมมีอุปการะมาก 7 [292]
 [280] บุญนิมิตแห่งมรรค 7
 [281] โพชฌงค์ 7
 [282] ภรรยา 7

- [283] เมถุนสังโยค 7
 [284] วิญญานฉฐิติ 7
 [285] วิสุทฺธิ 7
 [286] สัปปายะ 7
 [287] สัปปุริสธรรม 7¹
 [☆☆☆] สัปปุริสธรรม 7² [301]
 [☆☆☆] สมบัติของอุบาสก 7 [260]
 [☆☆☆] องค์คุณของกัลยาณมิตร 7 [278]
 [288] อนุสัย 7
 [289] อปริหานิยธรรม 7¹
 [290] อปริหานิยธรรม 7²
 [291] อปริหานิยธรรม 7³
 [292] อริยทรัพย์ 7
 [☆☆☆] อริยบุคคล 7 [63]
 [☆☆☆] อุบาสกธรรม 7 [260]

อัญญา - หมวด 8

- [☆☆☆] ฉาน 8 [10]
 [293] มรรคมี่องค์ 8 *หรือ* อัญญาจักรมรรค
 [294] ลักษณะตัดสิ้นธรรมวินัย 8
 [295] ลักษณะตัดสิ้นธรรมวินัย 7
 [296] โลกธรรม 8
 [297] วิชชา 8
 [298] วิโมกข์ 8
 [☆☆☆] คีล 8 [240]
 [☆☆☆] คีล 8 ทั้งอาชีวะ [241]
 [299] สมบัติ 8
 [300] สัปปุริสทาน 8
 [301] สัปปุริสธรรม 8
 [☆☆☆] หลักตัดสิ้นธรรมวินัย 8 [294]
 [☆☆☆] อริยบุคคล 8 [57]
 [☆☆☆] อริยอัญญาจักรมรรค [293]
 [☆☆☆] อวิชชา 8 [209]
 [☆☆☆] อาชีวะอัญญาจักรมรรค [241]
 [☆☆☆] อุโบสถศีล [240]

นวกะ - หมวด 9

- [302] นวังกัณฑ์ตฤศาสน์

- [303] พุทธคุณ 9
 [304] พุทธคุณ 2
 [305] พุทธคุณ 3
 [306] ธรรมคุณ 6
 [307] สังฆคุณ 9
 [308] มละ 9
 [309] มานะ 9
 [310] โลกุตตรธรรม 9
 [311] วิปัสสนาญาณ 9
 [312] สัตตवास 9
 [313] อนุบุพพิหาร 9

ทสกะ - หมวด 10

- [314] กถาวัตถุ 10
 [315] กสิณ 10
 [316] กามโกติ 10
 [317] กาลามสูตรกัษานิชฐาน 10
 [318] กิเลส 10
 [319] กุศลกรรมบถ 10¹
 [320] กุศลกรรมบถ 10²
 [321] อกุศลกรรมบถ 10
 [322] เถรธรรม 10
 [323] ทศพลญาณ
 [☆☆☆] ทศพิชราชธรรม [326]
 [☆☆☆] ธรรมจริยา 10 [320]
 [☆☆☆] ธรรมมีอุปการะมาก 10 [324]
 [324] นาทกรณธรรม 10
 [325] บารมี 10 *หรือ* ทศบารมี
 [☆☆☆] บุญกิริยาวัตถุ 10 [89]
 [☆☆☆] ปัพพชิตอภินนหัจจเวกษณ 10 [248]
 [☆☆☆] มิจฉัตตะ 10 [334]
 [☆☆☆] มูลเหตุการบัญญัติพระวินัย 10 [327]
 [326] ราชธรรม 10 *หรือ* ทศพิชราชธรรม
 [327] วัตถุประสงคในการบัญญัติพระวินัย 10
 [☆☆☆] วิปัสสนาญาณ 10 [311]
 [328] วิปัสสนูปกิเลส 10
 [☆☆☆] คีล 10 [242]
 [329] สังโยชน 10¹

- [330] สังกโยชน์ 10^2
- [331] สัณญา 10
- [332] สัทธรรม 10
- [333] สัมมัตตะ 10
- [334] มัจฉัตตะ 10
- [☆☆☆] อุกุศลกรรมบถ 10 [321]
- [335] อนุสติ 10
- [☆☆☆] อภินนปัจจเวกขณ 10 [248]
- [☆☆☆] อเสขธรรม 10 [333]
- [336] อสุภะ 10
- [337] อันตคาทิกทิกภูฏี 10
- อติเรกทสกะ – หมวดเกิน 10**
- [338] กรรม 12
- [339] จักรวรรดิวัตร 5, 12
- [340] ปฏิจจสมุปบาท 12
- [☆☆☆] ปัจจยาการ 12 [340]
- [☆☆☆] สันโดษ 12 [122]
- [341] आयतนะ 12
- [342] ชูดงค์ 13
- [343] กิจ *หรือ* วิญญาณกิจ 14
- [344] จรณะ 15
- [345] ญาณ 16 *หรือ* โสฬสญาณ
- [☆☆☆] รูปพรหม *หรือ* พรหมโลก 16 [351]
- [☆☆☆] โสฬสวัตตูกอานาปานสติ [346]
- [☆☆☆] อานาปานสติ 16 ^{ขั้น} [346]
- [346] อานาปานสติ 16 ^{ฐาน}
- [347] อุปกิเลส *หรือ* จิตตอุปกิเลส 16
- [348] ธาตุ 18
- [349] อินทริย์ 22
- [350] ปัจจัย 24
- [☆☆☆] รูป 28 [38]
- [351] ภูมิ 4 *หรือ* 31
- [352] โภธิปักขิยธรรม 37
- [353] มงคล 38
- [354] กรรมฐาน 40
- [355] เจตสิก 52
- [356] จิต 89 *หรือ* 121
- [357] ตัณหา 108
- [358] เวทนา 108
- [359] กิเลส 1500

สารบัญประเภทธรรม

1. ธรรมที่เป็นหลักใหญ่ใจความ

1. ธรรมที่เป็นหลักทั่วไป (หรือมีขอบเขตครอบคลุม)

- [19] ธรรม 2¹
- [20] ธรรม 2²
- [21] ธรรม 2³
- [22] ธรรม 2⁴
- [35] ปาพจน์ 2
- [50] สัจจะ 2
- [51] ศาสนา 2
- [***] ไตรรัตน์ [100]
- [85] ธรรม 3
- [100] รัตนตรัย
- [116] ไตรสรณะ
- [121] สัทธรรม 3
- [157] ปรมัตถธรรม 4
- [204] อริยสัจจ์ 4
- [206] ธรรม 4

2. ธรรมที่เป็นหลักการสำคัญ*

(จัดโดยสงเคราะห์ในอริยสัจจ์ 4)

ก. ปริยไญยธรรม และธรรมที่เกี่ยวข้อง

- [76] ไตรลักษณ์
- [79] ทุกขตา 3
- [86] ธรรมนิยาม 3
- [148] ชาติ 6
- [216] ชันธ์ 5
- [223] นิยาม 5
- [341] आयตนะ 12

ข. ปาหัตถัพพธรรม และธรรมที่เกี่ยวข้อง

- [66] กรรม 3
- [74] ตัณหา 3
- [91] ปปัญจธรรม 3

*การจัดหมวดหมู่ในที่นี้มีไว้เพื่อเป็นการจัดอย่างละเอียด และไม่เคร่งครัด แต่มุ่งเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าเป็นสำคัญ (ธรรมใน I.1 นำมาจัดเข้าเป็นหมวดต่างๆ ของ I.2. ได้ด้วย แต่ไม่ต้องการให้ซ้ำ จึงจัดไว้ทีเดียว)

[68] อกุศลมูล 3

[135] อาสวะ 3

[136] อาสวะ 4

[340] ปฏิจจสมุปบาท 12

[350] ปัจจัย 24

ค. สัจฉิกาดัตถัพพธรรม และธรรมที่เกี่ยวข้อง

[27] นิพพาน 2

[43] วิมุตติ 2

[52] สุข 2¹

[53] สุข 2²

[132] อัตถะ 3¹

[133] อัตถะ 3²

[164] มรรค 4

[165] ผล 4

[310] โลกุตตรธรรม 9

ง. ภาเวตัพพธรรม ธรรมที่พึงปฏิบัติ (ไม่จัดตามลำดับจำนวน)

[34] ปัจจัยแห่งสัมมาทิฏฐิ 2

[280] บุญนิमितแห่งมรรค 7

[97] พุทธโอรส 3

[124] ไตรสิกขา, สิกขา 3

[88] บุญกิริยวัตถุ 3

[89] บุญกิริยวัตถุ 10

[36] ภาวนา 2

[37] ภาวนา 4

[293] มรรคมืองค์ 8

[319, 320] กุศลกรรมบถ 10

[352] โพธิปักขิยธรรม 37

- [182] สติปัฏฐาน 4

- [156] ปธาน 4

- [213] อิทธิบาท 4

- [258] อินทรีย์ 5

- [228] พละ 5

- [281] โพชฌงค์ 7

- [293] มรรคมืองค์ 8

II. ธรรมสำหรับทุกคน

1. ธรรมเพื่อเป็นคุณสมบัติของ สัปบุรุษ (หรือธรรมเพื่อ

เสริมความเป็นมนุษย์)

[81] สุจริต 3

[125] อธิปไตย 3

[132] อัตถะ หรือ อรรถ 3¹

[133] อัตถะ หรือ อรรถ 3²

[161] พรหมวิหาร 4

[197] อธิษฐานธรรม 4

[239] เบญจธรรม

[229] พละ 4

[237] เวสารัชชกรณธรรม 5

[238] คีล 5 หรือ เบญจคีล

[241] อาชีวะภูมิสิกขา

[287] สัปบุรุษธรรม 7¹

[301] สัปบุรุษธรรม 8

[319, 320] กุศลกรรมบถ 10

[324] นาถกรณธรรม 10

2. ธรรมเพื่อดำเนินชีวิตในสังคม

[1] กัลยาณมิตรตถา

[2] โยนิโสมนสิการ

[3] อัปมาหะ

[24] ธรรมทำให้งาม 2

[25] ธรรมมีอุปการะมาก 2

[33] ปรีเยสนา 2

[34] ปัจจัยให้เกิดสัมมาทิฏฐิ 2

[37] ภาวนา 4

[65] อุปัฏญาตธรรม 2

[71] โกศล 3

[93] ปัญญา 3

[128] อปฺปนณกปฏิปทา 3

[140] จักร 4

[179] วุฒิ หรือ วุฒิธรรม 4

[191] สัมปรายิกัตถะ 4

[201] วัฒนมุข 6

[213] อิทธิบาท 4

[229] พละ 4

[231] พุทฺธมมืองค์ 5

[237] เวสารัชชกรณธรรม 5

[249] อริยวัชณี 5

[267] ภัทพตาธรรม 6

- [269] เวปุลลธรรม 6
 [280] นุพนิมิตแห่งมรรค 7
 [292] อริยทรัพย์ 7
 [325] บารมี 10
 [353] มงคล 38

3. ธรรมเพื่อพิจารณาเตือนสติ ให้ประมาท

- [83] เทวทูต 3
 [☆☆] เทวทูต 4 [150]
 [84] เทวทูต 5
 [150] นิमित 4
 [234] มาร 5
 [247] อภินทปัจจเวกขณะ 5
 [250] आयुวัฒนธรรม 5
 [296] โลกธรรม 8

III. ธรรมเพื่อความดีงามแห่ง สังคม

1. ธรรมเพื่อส่งเสริมชีวิตที่ดีร่วมกัน

- [11] ทาน 1¹
 [12] ทาน 2²
 [23] ธรรมคัมภีร์ครองโลก 2
 [29] บุคคลหาได้ยาก 2
 [30] บุญ 2
 [31] ปฏิสันถาร 2
 [42] ฤทธิ์ 2
 [44] เวปุลละ 2
 [49] สังคหะ 2
 [123] สัมปยุตตบัญญัติ 3
 [139] ฆราวาสธรรม 4
 [186] สังคหวัตถุ 4
 [261] คารวะ 6
 [273] สารณียธรรม 6
 [300] สัมปยุตตทาน 8

2. ธรรมเพื่อปกครอง คือจัดและ คุ้มครองชีวิตที่ดีร่วมกัน

- [125] อธิปไตย 3
 [161] พรหมวิหาร 4
 [186] สังคหวัตถุ 4
 [187] ราชสังคหวัตถุ 4
 [196] อคติ 4
 [230] พละ 5 ของพระมหากษัตริย์

- [289] อปริหานิยธรรม 7¹
 [326] ราชธรรม 10
 [327] วัตถุประสงค์ในการบัญญัติ
พระวินัย 10
 [339] จักรวรรดิวัตร 12

IV. ธรรมสำหรับคฤหัสถ์หรือผู้ ครองเรือน

1. ธรรมเพื่อชีวิตครอบครัว

- [90] บุตร 3
 [131] อัคติ 3²
 [138] กุลจักรวิญญูติธรรม 4
 [139] ฆราวาสธรรม 4
 [183] สมชีวิตรธรรม 4
 [282] ภรรยา 7

2. ธรรมเพื่อความสัมพันธ์ใน สังคม

- [131] อัคติ 3²
 [139] ฆราวาสธรรม 4
 [158] ประมาณ 4
 [168] มิตรเทียม 4
 [169] มิตรแท้ 4
 [265] ทิศ 6
 [278] กัลยาณมิตรธรรม 7

3. ธรรมเพื่อความอยู่ดีทาง เศรษฐกิจ

- [95] ปาปณิกธรรม 3
 [☆☆] การจัดสรรทรัพย์ใช้ 4 [163]
 [144] ทิฏฐธัมมิกัตถะ 4
 [159] ปัจจัย 4
 [163] โภควิภาค 4
 [192] สุขของคฤหัสถ์ 4
 [☆☆] ประโยชน์จากทรัพย์ 5 [232]

- [232] โภคอาทิยะ 5
 [316] กามโภคี 10

4. ธรรมที่คฤหัสถ์พึงหลีกเลี่ยง

- [137] กรรมกิเลส 4
 [168] มิตรเทียม 4
 [196] อคติ 4
 [199] อบายมุข 4
 [200] อบายมุข 6
 [245] อนันตริยกรรม 5

V. ธรรมสำหรับอุบาสก คือ ผู้ ใกล้ศีลศาสนา

1. ธรรมที่พึงมี พึงปฏิบัติ

- [88] บุญกิริยาวัตถุ 3
 [89] บุญกิริยาวัตถุ 10
 [123] สัมปยุตตบัญญัติ 3
 [181] ศรัทธา 4
 [☆☆] สมบัติของอุบาสก 5 [259]

- [240] ศีล 8
 [241] อาชีวิฏฐมกศีล
 [242] ศีล 10
 [249] อริยวัฑฒิ 5

- [259] อุบาสกธรรม 5
 [260] อุบาสกธรรม 7
 [301] สัมปยุตธรรม 8

- [☆☆] อุโบสถศีล [240]

2. ธรรมที่พึงหลีกเลี่ยง

- [235] วณิชา 5
 [275] อภิวาน 6

3. ธรรมที่พึงทราบเพื่อเสริมการ ปฏิบัติ

- [32] ปธาน 2
 [33] ปริเยสนา 2
 [114] สมบัติ 3¹
 [115] ทานสมบัติ 3
 [126] อนุตตริยะ 3
 [127] อนุตตริยะ 6
 [143] ทักขินทวิสุทธิ 4
 [190] สัมปทาคุณ 4
 [221] ธรรมสวนานิสงส์ 5
 [300] สัมปยุตตทาน 8
 [☆☆] อุโบสถศีล [240]

VI. ธรรมสำหรับภิกษุสงฆ์

1. ธรรมเพื่อความดีงามในฐานะ เป็นภิกษุ

- [26] ฐระ 2
 [159] ปัจจัย 4
 [160] ปาวิสุทธิศีล 4
 [175] วิบัติ 4¹
 [202] อปัสเสนธรรม 4
 [203] อริยวงศ์ 4
 [210] อันตรายของภิกษุใหม่ 4

[222] นวภิกขุธรรม 5

[227] พร 5

[242] คีล 10

[243] สังวร 5

[☆☆] องค์แห่งภิกษุใหม่ 5 [222]

[247] อภินทปัจจเวกขณะ 5

[248] ปัพพตอภินทปัจจเวกขณะ 10

[283] เมถุนสังโยค 7

[291] อปริหานิยธรรม 7³

[342] ชูตงค์ 13

2. ธรรมเพื่อความตั้งงามในฐานะ เป็นสมาชิกแห่งสงฆ์

[211] อาจารย์ 4

[251] อวาสิกธรรม 5¹[252] อวาสิกธรรม 5²[253] อวาสิกธรรม 5³[254] อวาสิกธรรม 5⁴[255] อวาสิกธรรม 5⁵[256] อวาสิกธรรม 5⁶[257] อวาสิกธรรม 5⁷

[261] คารวะ หรือ คารวตา 6

[273] สารณียธรรม 6

[290] อปริหานิยธรรม 7²

[314] กถาวัตถุ 10

[322] เถรธรรม 10

[324] นาถกรณธรรม 10

[327] วัตถุประสงค์ในการบัญญัติ
พระวินัย 10

3. ธรรมเพื่อความตั้งงาม ความ สำเร็จในฐานะเป็นผู้สั่งสอน

[17] เทศนา 2¹[18] เทศนา 2²

[155] ปฏิสัมภีทา 4

[158] ประมาณ 4

[172] สีสการสอน 4

[219] ธรรมเทศกธรรม 5

[231] พหุสูตมีองค์ 5

[☆☆] องค์แห่งธรรมกถึก 5 [219]

[246] อนุปุพพิกถา 5

[278] กัลยาณมิตรธรรม 7

VII. สภาวธรรม: ธรรมดาและ ธรรมชาติ

1. ธรรมดา หรือ กฎธรรมชาติ

[4] กรรม 2

[66] กรรม 3

[76] ไตรลักษณ์

[86] ธรรมนิยาม 3

[105] วัฏฏะ 3

[117] สังขตลักษณะ 3

[118] อสังขตลักษณะ 3

[145] ธรรมสมาทาน 4

[176] วิบัติ 4²

[177] สมบัติ 4

[223] นิยาม 5

[338] กรรม 12

[340] ปฏิจจสมุปบาท 12

[343] กิจ หรือ วิญญานกิจ 14

[350] บังจัย 24

2. สภาวะอันพึงรู้ตามที่เป็

[6] กามคุณ 5

[16] ทุกข์ 2

[19] ธรรม 2¹[20] ธรรม 2²[21] ธรรม 2³[22] ธรรม 2⁴

[28] บัญญัติ 2

[38] รูป 2¹, 28

[39] มหาภูต 4

[40] อุปาทารูป 24

[41] รูป 2²

[48] สังขาร 2

[50] สังขะ 2

[52] สุข 2¹[53] สุข 2²

[77] ทวาร 3

[78] ทวาร 6

[79] ทุกขตา 3

[85] ธรรม 3

[102] โลก 3¹

[110] เวทนา 2

[111] เวทนา 3

[112] เวทนา 5

[113] เวทนา 6

[119] สังขาร 3¹[120] สังขาร 3²

[129] อภิสังขาร 3

[146] ธาตุ 4

[148] ธาตุ 6

[157] ปรมัตถธรรม 4

[185] สังขาร 4

[204] อริยสังข 4 (ข้อที่ 1)

[206] ธรรม 4 (ข้อที่ 1)

[212] อาหาร 4

[216] ชั้น 5

[263] เจตนา 6

[266] ปิยรูป สาตรูป 6 × 10

[268] วิญญาน 6

[271] สัญญา 6

[272] สัมผัส 6

[276] อายตนะภายใน 6

[277] อายตนะภายนอก 6

[341] อายตนะ 12

[348] ธาตุ 18

[349] อินทริย์ 22

[355] เจตสิก 52

[356] จิต 89 หรือ 121

[358] เวทนา 108

3. สภาวะเนื่องด้วยระดับชีวิตจิตใจของสัตว์

[82] เทพ 3

[98] ภพ 3

[103] โลก 3²[104] โลก 3³

[162] ภูมิ 4

[171] โยนิ 4

[198] อบาย 4

[207] อรูป 4

[244] สุทธาวาส 5

[270] สวรรค์ 6

[284] วิญญานลลิตี 7

[312] สัตตาวาส 9

[☆☆] พรหมโลก 16 [351]

[☆☆] รูปพรหม 16 [351]

[351] ภูมิ 4 หรือ 31

4. สภาวะอันเป็นโทษ อุกุศล- ธรรมอันพึงละ

[5] กาม 2 (ข้อที่ 1)

[13] ทิฏฐิ 2

- [14] ทิฏฐิ 3
 [68] อุกุศลมูล 3
 [70] อุกุศลวิตก 3
 [74] ตัณหา 3
 [80] ทุจจริต 3
 [91] ปปัญจะ 3
 [130] อัคคิ 3¹
 [135] อาสวะ 3
 [136] อาสวะ 4
 [137] กรรมกิเลส 4
 [170] โยคะ 4
 [178] วิปัสสนา 4
 [196] อคติ 4
 [204] อริยสังข์ 4 (ข้อที่ 2)
 [206] ธรรม 4 (ข้อที่ 2)
 [208] อวิชา 4
 [209] อวิชา 8
 [214] อุปาทาน 4
 [215] โอฆะ 4
 [225] นีวรณ 5
 [233] มัจฉริยะ 5
 [264] ตัณหา 6
 [288] อนุสัย 7
 [308] มละ 9
 [309] มานะ 9
 [318] กิเลส 10
 [321] อุกุศลกรรมมถ 10
 [329] สังโยชน์ 10¹
 [330] สังโยชน์ 10²
 [334] มิจฉัตตะ 10
 [337] อันตคาทิกทิฏฐิ 10
 [347] อุปกิเลส 16
 [357] ตัณหา 108
 [359] กิเลส 1500
- VIII. ปฏิบัติธรรม**
- 1. หลัก วิธีการ ข้อปฏิบัติ อุปกรณ์ และคุณสมบัติ ที่เกื้อหนุนการปฏิบัติ**
- [1] กัลยาณมิตตตา
 [2] โยนิโสมนสิการ
 [3] อัปมาทะ
 [*] กรรมฐาน 2 [36]
- [7] ฌาน 2
 [34] ปัจจัยให้เกิดสัมมาทิฏฐิ 2
 [36] ภาวนา 2
 [37] ภาวนา 4
 [45] สมาธิ 2
 [46] สมาธิ 3¹
 [65] อุปัฏฐาธรรม 2
 [67] กุศลมูล 3
 [69] กุศลวิตก 3
 [71] โภค 3
 [73] ญาณ 3²
 [81] สุจริต 3
 [87] นิमित 3
 [88] บุญกิริยาวัตถุ 3
 [89] บุญกิริยาวัตถุ 10
 [92] ปริญา 3
 [93] ปัญญา 3
 [99] ภาวนา 3
 [108] วิรติ 3
 [122] สันโดษ 3
 [124] ลีลา 3
 [125] อธิปไตย 3
 [128] อปถนทปฏิบัติ 3
 [***] ไตรสิกขา [124]
 [147] ธาตุกัมมัฏฐาน 4
 [149] ธาตุกัมมัฏฐาน 6
 [154] ปฏิปทา 4
 [156] ปธาน 4
 [160] ปาริสุทธิศีล 4
 [161] พรหมวิหาร 4
 [174] วิธีปฏิบัติต่อทุกข์-สุข 4
 [182] สติปัฏฐาน 4
 [184] สมาธิภาวนา 4
 [189] สัมปชัญญะ 4
 [193] โสตาปัตตติยงค์ 4¹
 [194] โสตาปัตตติยงค์ 4²
 [195] โสตาปัตตติยงค์ 4³
 [197] อธิษฐานธรรม 4
 [202] อปัสเสนธรรม 4
 [204] อริยสังข์ 4 (โดยเฉพาะข้อที่ 4)
 [205] กิจในอริยสังข์ 4
 [206] ธรรม 4 (ข้อที่ 4)
 [207] อรูป 4
- [***] อัปมัฏฐา 4 [161]
 [213] อิทธิบาท 4
 [220] ธรรมสมาธิ 5
 [226] ปีติ 5
 [228] พละ 5
 [243] สังวร 5
 [249] อริยวัชฒิ 5
 [258] อินทรีย์ 5
 [262] จริต หรือ จริยา 6
 [267] ภัทพตาธรรม 6
 [269] เวปุลลธรรม 6
 [280] บุญนิมิตแห่งมรรค 7
 [281] โพชฌงค์ 7
 [285] วิสุทธิ 7
 [286] สัมปายะ 7
 [291] อปริหานิยธรรม 7³
 [293] มรรคมีองค์ 8
 [303] พุทธคุณ 9
 [304] พุทธคุณ 2
 [305] พุทธคุณ 3
 [306] ธรรมคุณ 6
 [307] สังฆคุณ 9
 [311] วิปัสสนาญาณ 9
 [315] กลิน 10
 [325] บารมี 10
 [331] สัญญา 10
 [333] สัมมัตตะ 10
 [335] อนุสติ 10
 [336] อสุภะ 10
 [342] ชุตงค์ 13
 [344] จรณะ 15
 [345] ญาณ 16
 [346] อานาปานสติ 16 ฐาน
 [352] โพธิปักขิยธรรม 37
 [353] มงคล 38
 [354] กรรมฐาน 40
- 2. ผลสำเร็จของการปฏิบัติธรรม และเครื่องกำหนดผลในการปฏิบัติ**
- [8] ฌาน 2 ประเภท
 [9] ฌาน 4, 5
 [10] ฌาน 8
 [27] นิพพาน 2

- [43] วิมุตติ 2
 [54] สุทธิ 2
 [72] ญาณ 3¹
 [☆☆] ปทาน 3 [224]
 [94] ปาฏิหาริย์ 3
 [106] วิชา 3
 [107] วิโมกข์ 3
 [109] วิเวก 3
 [155] ปฏิสัมภีทา 4
 [164] มรรค 4
 [165] ผล 4
 [204] อริยสังข์ 4 (ข้อที่ 3)
 [206] ธรรม 4 (ข้อที่ 3)
 [224] นิโรธ 5
 [☆☆] ปทาน 5 [224]
 [236] วิมุตติ 5
 [274] อภิญา 6
 [297] วิชา 8
 [298] วิโมกข์ 8
 [299] สมบัติ 8
 [310] โลกุตตรธรรม 9
 [313] อนุพุทธวิหาร 9
 [328] วิปัสสนูปกิเลส 10

3. บุคคลผู้บรรลุผลแห่งการปฏิบัติ

- [55] อริยบุคคล 2
 [56] อริยบุคคล 4
 [57] อริยบุคคล 8
 [58] โสดาบัน 3
 [59] สกาทาคามี 3, 5
 [60] อนาคามี 5
 [61] อรหันต์ 2
 [62] อรหันต์ 4, 5, 60
 [63] อริยบุคคล 7

IX. พระพุทธศาสนา

1. หลักศาสนา

- [17] เทศนา 2¹
 [18] เทศนา 2²
 [26] ชุระ 2
 [35] ปาพจน์ 2
 [50] สังข์ 2
 [51] สาสน์ หรือ ศาสนา 2

- [64] อัตถะ 2
 [75] ไตรปิฎก
 [97] พุทธโอวาท 3
 [100] รัตนตรัย
 [116] สรณะ 3 หรือ ไตรสรณะ
 [121] สัทธรรม 3
 [134] อากาโรที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน 3
 [☆☆] โอวาทของพระพุทธเจ้า 3 [97]
 [151] บริษัท 4¹
 [152] บริษัท 4²
 [166] มหาปเทศ 4¹ (พระสูตร)
 [167] มหาปเทศ 4² (พระวินัย)
 [218] ธรรมชั้น 5
 [246] อนุพุทธิกถา 5
 [294] หลักกำหนดธรรมวินัย 8
 [295] หลักกำหนดธรรมวินัย 7
 [302] นวังกัสตฤคาศน์
 [317] กาลามสูตรกัฆานียฐาน 10
 [332] สัทธรรม 10

2. ศาสนคุณ

- [94] ปาฏิหาริย์ 3
 [96] พุทธจริยา 3
 [126] อนุตตริยะ 3
 [127] อนุตตริยะ 6
 [134] อากาโรที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน 3
 [141] เจตีย์ 4
 [142] ฎปารหบุคคล 4
 [180] เวสารัชชญาณ 4
 [188] สังเวชนียสถาน 4
 [217] จักขุ 5
 [303] พุทธคุณ 9
 [304] พุทธคุณ 2
 [305] พุทธคุณ 3
 [306] ธรรมคุณ 6
 [307] สังฆคุณ 9
 [323] ทศพลญาณ

3. ความเชื่อและการปฏิบัตินอก

หลักพุทธศาสนา

- [13] ทิฎฐิ 2
 [14] ทิฎฐิ 3
 [15] ที่สุด (อันตา) 2
 [101] ลัทธินอกพระพุทธศาสนา 3
 [173] วรรณะ 4

X. พิเศษ: ธรรมเกี่ยวกับการศึกษา*

- [26] ชุระ 2
 [34] ปัจจัยให้เกิดสัมมาทิฎฐิ 2
 [37] ภาวนา 4
 [43] วิมุตติ 2
 [50] สังข์ 2
 [51] สาสน์ หรือ ศาสนา 2
 [71] โกศล 3
 [73] ญาณ 3²
 [74] ตัณฑะ 3
 [76] ไตรลักษณะ
 [93] ปัญญา 3
 [121] สัทธรรม 3
 [124] ลึกษา 3
 [132] อัตถะ 3¹
 [133] อัตถะ 3²
 [134] อากาโรที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน 3
 [140] จักร 4
 [155] ปฏิสัมภีทา 4
 [172] ลีลาการสอน 4
 [179] วุฒิธรรม 4
 [189] สัมปชัญญะ 4
 [204] อริยสังข์ 4
 [213] อิทธิบาท 4
 [216] ชั้น 5
 [228] พละ 5
 [231] พุทธม็องค์ 5
 [278] กัลยาณมิตรธรรม 7
 [280] บุญนิมิตแห่งมรรค 7
 [281] โพชฌงค์ 7
 [293] มรรคม็องค์ 8
 [304] พุทธคุณ 2
 [317] กาลามสูตรกัฆานียฐาน 10
 [324] นาถารณธรรม 10
 [340] ปฏิจสมุปบาท 12
 [341] อายตนะ 12
 [352] โพธิปักขิยธรรม 37

*นอกจากนี้ หึ่งดู [1], [2], [17], [18], [35], [36], [45], [46], [55], [91], [125], [156], [184], [205], [208], [218], [236], [287], [323]

ดัชนีค้นคำ

ตัวเลขที่อ้างหมายถึงเลขลำดับข้อหมวดธรรมใน []

กตญาณ	73	กัมมัฏสสกาตญาณ, กัมมัฏสสกาตลัทธา	181
กตญญูตา	353	กมฺมานิ, อนนฺทชาณี	250
กัตถัญญุกตเวที	29	กัลยาณธรรม 5	239
กัตตดาการรม, ~วาปนการรม	338	กัลยาณพจน์	251, 252, 253
กถาวัตถุ	75	กัลยาณมิตร	3, 250
กถาวัตถุ 10	314	กัลยาณमितตะ	250
การรม	181, 212, 259	กัลยาณमितตตา	324
การรม 2	4	กัลยาณमितตตา	1, 34, 144
การรม 3	66	กัลยาณมิตร 4	169
การรม 12	338	กัลยาณมิตรธรรม 7	278
การรมการณัปปัตตะ	84	กัลยาณนฺวจา	251, 252, 253
การรมกิลเส 4	137	กาม 2	5
การรมฐาน 2	36	กามคุณ 5	6
การรมฐาน 40	354	กามฉันทะ	225, 329
การรมฐานกับจิริต	262	กามตัณหา	74, 204, 357
การรมนินยาม (ดู สมนัปปิตี 4 ด้วย)	176, 223	กามภพ	98
การรมปัจจัจย	340	กามโภคี 10	316
การรมภพ	340	กามโภคีสุข 4	192
การรมวัฏฏ์	105, 340	กามโยคะ	170
การรมวิปากญาณ	323	กามราคะ	288, 329, 330
กรุณา	161, 355	กามโลก	104
กรุณาคุณ	304, 305	กามวิตก	70
กลิน ๑ คันธะ		กามสังวร	239
กวฬิงการาหาร	40, 212	กามสุขัลลิกานุโยค	15, 293
กษัตริย์	173	กามสุคตัญญุมิ 7	351
กลิน 10	315, 354	กามาทีนวกถา	246
กุงขั วิหนตี	221	กามาวจรจิต 54	356
กัณฑาวิตรณวิสุทติ	285	กามาวจรญุมิ 11	162, 351
กัตตูกัมมตาฉันทะ	161	กามาวจรสวรรค์ 6	270, 351
กัปปิยะ	167	กามาวจรโสภณจิต 24	356
กัปปิย เทติ	300	กามาสวะ	135, 136
กัมมลัทธา	181	กามุปาทาน	214
กัมมัญญูตา	40	กามสุมิจจาจาร	137, 321
กมฺมนฺตา, อนนฺทกฺลา จ	353	กามสุมิจจาจาร ปหาย ๆเปฯ	320
กัมมัฏสกา	247	กามสุมิจจาจารา เวมณี	238, 319

กาโมฆะ	215	กัลัญญตา	287
กาย	37, 40, 276	กาลามสูตรกัณยานิยฐาน 10	317
กายกรรม	66	กาเลน เทติ	300
กายกรรม 3	66, 241, 319, 320, 321	กาเลน ชมมสากัจฉา	353
กายกัมมัฏญตา	355	กาเลน ชมมสุสวน	353
กายคตาสติ	335	กำลัง 5 ของพระมหากษัตริย์	230
กายทวาร	77, 78	กิงกรณเียสุ ทกขตา	324
กายทุจริต	80	กิจ 14 (ของวิญญาณ)	343
กายธาตุ	348	กิจ (ของกรรม)	338
กายปัสสัทธิ	355	กิจของสงฆ์	290
กายปาคุญญตา	355	กิจจญาณ	73
กายพละ	230	กิจในอริยสังข์ 4	205
กายภาวนา	37	กิริยาจิต 20	356
กายมุตตา	355	กิริยาจิตต่ำ	356
กายลหุตตา	355	กิเลส 10	318
กายวิญญูติ	40	กิเลส 1500	359
กายวิญญาณ	266, 268, 356	กิเลสกาม	5
กายวิญญาณธาตุ	348	กิเลสปรินิพพาน	27
กายวิเวก	109	กิเลสสมา	234
กายวูปกาสะ	222	กิเลสวัฏฏ์	105, 340
กายลักขี	63	กิเลสวัตถุ 10	318
กายสังขาร	119, 120	กุกกัจจะ	225, 355
กายสัมผัส	266, 272	กุมภันท์	270
กายสัมผัสสชาเวทนา	113, 266	กุมภิลภัย	210
กายสุจริต	81	กุลจิรัฐติธรรม 4	138
กายานุสสนา, กายานุสสนาสติปัฏฐาน	147, 182, 346	กุลมัจจริยะ	233, 257
กายานุสสนาจตุกกะ	346	กุลสตรี	289
กายิกทุกข์	16	กูเวร	270
กายิกเวทนา	110	กูศล	1, 2, 65, 317
กายิกสุข	52	กูศลกรรม	4
กายินทรีย์	349	กุศลกรรมบถ 10 (ย่อ)	319
กายชุกตา	355	กุศลกรรมบถ 10 (สมบูรณ์)	320
กาล 3	340, 356, 357	กูศลจิต 21 (37)	356
กาลกตะ	150	กูศลธรรม	85
กาลจารี	250	กุศลมูล 3	4, 67
กาลวิบัติ	176	กุศลวิตก 3	69
กาลสมบัติ	177	กูศลวิบากอเหตุกจิต 8	356
		กูศลธัมมานุโยค	2

กุศลสสุปสมปทา	97	คนปอกลอก	168
เกสบุตติยสูตร	317	คนรับใช้	265
เกียจคร้านการงาน	200	คนหัวประจบ	168
โกธะ	308, 347	คบคนชั่ว	200
โกล้งโกละ	58	ครุ	278
โกศล 3	71	ครุกรรม	338
		ครุกรรม	273
ขณิกสมาธิ	46	ครูอาจารย์	265
ขณิกปฏิบัติ	226	คฤหัสถ์	265
ขลุ่ปัจฉิมภัตติกังคะ	342	คหบดีบริษัท	152
ขีดเกลา	251	คหบดีคคิ	131
ขีดติยะ	173, 339	คันถุระ	26
ขีดติยบริษัท	152	คันธะ	6, 40, 266, 277
ขันติ	24, 139, 325, 326, 353	คันธัตถินหา	264, 266
ขันติสังวร	243	คันธธาตุ	348
ขนต์ จ	353	คันธวิจารณ์	266
ขันธ 5	216	คันธวิตก	266
ขันธกะ	75	คันธสัญญาเจตนา	263, 266
ขันธบริณิพพาน	27	คันธสัญญา	266, 271
ขันธมาร	234	คัมภีร์มัจจ กถ์ กตตะ	278
ขันธวินิมุต	216	คาถา	302
ชิปปาภิญญา	154	การวะ หรือ การวตา 6	261
ชีณาสวปภิญญา	180	การโว จ	353
ชุกทกนิกาย	75	คิลานปัจฉัยเภสัชบริหาร	159, 203
ชุกทกปาฐะ	75	คิลานสตูปาทกะ	255
ชุกทกปฏิบัติ	226	คิหิปัตธาน	32
เขตสมบัติ	115	คิหิสูข 4	192
เขม	353	คุณบทของนิพพาน	306
		คุณาติเรกสัมปทา	190
คณาปเทศ	166	เคยย์	302
คติ 5	351	เคหสิต	358
คติวิบัติ	176	โคจรรูป 5	40
คติสมบัติ	177	โคจรสัปปายะ	286
คนเจ็บไข้	255	โคจรสัมปชัญญะ	189
คนชวนฉิบหาย	168	โคตรภูฏาณ	345
คนดีแต่พูด	168		
คนธรรพ์	270	ฆราวาสธรรม 4	139
คนงาน	265	ฆานะ	40, 266, 276

ฆานทวาร	78	จาคานุสตี	335
ฆานธาตุ	348	จาคุมหาราชิกา	270, 351
ฆานวิญญาน	266, 268, 356	จิต	37, 124, 157, 216
ฆานวิญญานธาตุ	348	จิต 89, 121	356
ฆานสัมผัส	266, 272	จิตตะ	213
ฆานสัมผัสสชาเวทนา	113, 266	จิตตัมมัญญตา	355
ฆานินทรีย์	349	จิตตนิยาม	223
ฆายนะ	343	จิตตปัสสัทธิ	355
โฆษประมาณ	158	จิตตปาคุญญตา	355
โฆสัปปมาณิกา	158	จิตตภาวนา	37
		จิตตมสุส ปัสสีติ	221
จตุตถฌาน	9	จิตตมูหุตา	355
จตุตถฌานภูมิ 3, 7	351	จิตตลหุตา	355
จตุตถชฺฌานกุสลจิตต์	356	จิตตวิเวก	109
จตุตถญจ นิธาเปย	163	จิตตวิปลาส	178
จตุธาตวัญฐาน	147, 354	จิตตวิสุทธิ	285
จตุรพิชพร	227	จิตตสมปัตติ	115
จตุโลกบาล	270	จิตตสังขาร	119, 120
จรรยา 15	344	จิตตอุปกิเลส 16	347
จริต หรือ จริยา 6	262	จิตต์ น กมปัตติ	353
จริยา 3 ดู พุทธจริยา 3		จิตตานุปัสสนา, จิตตานุปัสสนาสติปัญญา	182, 346
จริยาปิฎก	75	จิตตานุปัสสนาจตุกกะ	346
จักกวัตตติสูตร	339	จิตตชุกตา	355
จักขุ	40, 266, 276	จินตามยปัญญา	93
จักขุ 5	217	จีวร	159
จักขุทวาร	78	จีวรปฏิสังยุตต์	342
จักขุธาตุ	348	จีวรสันโดษ	203
จักขุนทรีย์	349	จตุติ	343
จักขุมา	95	จตุปปาตญาณ	106, 323
จักขุวิญญาน	267, 268, 356	จลลวรรค	75
จักขุวิญญานธาตุ	348	จุฬินิเทศ	75
จักขุสัมผัส	266, 272	เจตีย์	289
จักขุสัมผัสสชาเวทนา	113, 266	เจตีย์ 4	141
จักร 4	140	เจตนา	355
จักรพรรดิ	142, 287, 339	เจตนา 6	263
จักรวรรดิวัตร 5, 12	339	เจตนากาย	263
จาคะ	67, 139, 183, 197, 249, 292	เจตนาสัมปทา	190
จาคสัมปทา	191, 229	เจตสิก	157, 216

เจตสิก 52	355	ชีพ, ชีวะ	337
เจตสิกทุกข์	16	ชีวิตรูป 1	40, 359
เจตสิกเวทนา	110	ชีวิตินทรีย์	40, 349, 355
เจตสิกสุข	52		
เจโตปริยญาณ	274, 297	ฌาน	8
เจโตวิมุตติ	43, 252	ฌาน 2	7
โจริภริยา	282	ฌาน 2 ประเภท	8
		ฌาน 4	9, 227, 344
ฉกามาพจรสวรรค์	270	ฌาน 5 (ปัญญาจรรย์)	9, 356
ฉพีภิญญา	62	ฌาน 8	10, 299
ฉันทะ	37, 213, 355	ฌานจิต 67	356
ฉันทสัมปทา	2, 280	ฌานปัจฉัย	350
ฉันทาคติ	196	ฌานปัญญาจรรย์	9
ชนกกรรม	338	ฌานลาภี	252, 253, 254, 322
ชรตา	40	ฌานาภิสังกิเลสชาติญาณ	323
ชราธัมมตา	247		
ชรามรณะ	340	ญาณ	328
ชลาพุชะ	171	ญาณ 3¹	72
ชวณะ	343	ญาณ 3²	73
ชาคริยานุโยค	128	ญาณ 3³	106
ชาดก	75, 302	ญาณ 16	345
ชาตกำ	302	ญาณจริต	262
ชาตรูป	359	ญาณทัสสนะ	73, 184
ชาตรูปพรชตปฏิคฺคหณา เวรมณี	242	ญาณทัสสนะมีปริวัฏฐ์ 3	73
ชาตสถาน	188	ญาณทัสสนวิสุทธิ	285
ชาติ	340	ภาณวิปยุตฺตํ	356
ชาติประเภท (จิต)	356	ญาณสังวร	243
ชินณะ	83, 84, 150	ภาณสมฺปยุตฺตํ	356
ชินณปฏิสังขรณา	138	ภาตกานณจ สงฺคโห	353
ชินสาสน์	302	ญาตปริญญา	92
ชีวหา	40, 266, 276	ญาตตถจริยา	96
ชีวหาทวาร	78	ญาตีพลี	232
ชีวหาธาตุ	348	ภายปฏิบัติปโน	307
ชีวหาวิญญาณ	266, 268, 356		
ชีวหาวิญญาณธาตุ	348	ฐานาฐานญาณ	323
ชีวหาสัมผัส	266, 272	ฐานะ	227
ชีวหาสัมผัสสชาเวทนา	113, 266	จิตตสส อณฺณตตฺตํ ปญญาติ	117
ชีวหินทรีย์	349		

ดาวดิ่งส์	270, 351	เตวิชชะ	62
ดุสิต	270, 351	ไตรตรีงส์	270
ดูการละเล่น	200	ไตรปิฎก	75
		ไตรลักษณ์	47, 76, 86 , 107, 311
ตติยฌาน	9	ไตรวิภูฏ	105
ตติยฌานภูมิ 3	351	ไตรสรณะ	116
ตติยชฎานกุสลจิตต์	356	ไตรสรณคมณ์, ไตรสรณาคมน์	116
ตถาคต	143, 337	ไตรสิกขา	124 , 204, 293
ตถาคตพล 10	180		
ตถาคตพลญาณ 10	323	ถัมภะ	347
ตถาคตโพธิสัตถา	181	ถีนะ	318, 355
ตถาคตสาวก	142	ถีนมิทระ	225
ตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า	142	อุปารหบุคคล 4	142
ตหังคนิโรธ	224	เถรคาถา	75/2.5
ตหังคปหาน	224	เถรธรรม 10	322
ตทาลัมพะนะ	343	เถรีคาถา	75/2.5
ตปะ	326	เถโร รตตญญ	322
ตโป จ	353		
ตรัสรู้	188	ทตฺวา อตฺตมโน โหติ	300
ตรุณวิปัสสนา	285, 328	ทหํ จิตฺตํ ปสาเทติ	300
ตทุกเหตุ	317	ทมะ	123, 139
ตัญหา	91, 340	ทรรพย์จัดสรรเป็น 4 ส่วน	163
ตัญหา 3	74 , 204, 357	ทวัตติงสาการ	147
ตัญหา 6	264 , 266, 357	ทวาร 3	77
ตัญหา 108	357 , 359	ทวาร 6	78
ตัญหากาย	264	ทวิปัญจวิญญานจิต	348
ตัญหาปณิธิ	107	ทวิหิ กมมํ ปโยชเย	163
ตัญหาวิจริต	357	ทศชาติ	325
ตัตตรมัชฌัตตตา	355	ทศบารมี	325
ตำหนิ	252	ทศพล	180
ติดการพนัน	200	ทศพลญาณ	323
ติดสุราและของมีเมา	200	ทศพิธราชธรรม	326
ติดถายตนะ	101	ทศศีล	242
ติรัจฉานโยนิ	198, 351	ทหระ	84
ติरणปริญญา	92	ทักขินาวิสูทธิ 4	143
เตจีวริกังคะ	342	ทกฺขิเณยฺโย	307
เตโชกลิณ	315	ทักขิเณย	259
เตโชธาตุ	39, 146, 147, 148	ทักขิเณยบุคคล 2	55

ทักษิไณยบุคคล 7	63	ทิวฐิสัมณัญญา	273
ทักษิไณยบุคคล 8	57	ทิวฐิจิ อุกุ กโรติ	221
ทักษิไณยัคคิ	131	ทิวฐิจุฑัมม	89
ทักษิณทิต	265	ทิวฐุปาทาน	214
ทนธาภิณญา	154	ทิวฐุโฐมะ	215
ทตวา อตตมโน โหติ	300	ทิวพจักขุ	217, 274, 297
ทัสสนะ	343	ทิวพจักขุญาณ	106
ทัสสนานุตตริยะ	126, 127	ทิวพสมบัติ	114
ทาน	123, 186, 229, 239, 325, 326	ทิวพโสถ	274, 297
ทาน 2¹	11	ทิต 6	200, 265
ทาน 2²	12	ทิมนิกาย	75
ทานกถา	246	ที่สุด 2	15
ทานมัย	88, 89	ทุกข์	1, 174, 204, 205, 296, 340
ทานสมบัติ 3	115	ทุกข์ 2	16
ทานญจ	353	ทุกข์ อริยสัจจ ปริณญะยัย	205
ทายก	143	ทุกขตา	76, 107
ทารสงคห	353	ทุกขตา 3	79
ทาสีภริยา	282	ทุกขทุกขตา	79
ทิวฐุธรรมเวทนียกรรม	338	ทุกขนิโรธ	204
ทิวฐุธรรมสุขวิหาร	184	ทุกขนิโรธ อณฺณาณ	208, 209
ทิวฐุธัมมิกัตถะ	3, 132, 144	ทุกขนิโรธ อริยสัจจ สัจจิกาดัพพ์	205
ทิวฐุธัมมิกัตถประโยชน	144	ทุกขนิโรธคามินิยา ปฏิปทาย อณฺณาณ	208, 209
ทิวฐุธัมมิกัตถสังวัตตนิกรรม 4	144	ทุกขนิโรธคามินิปฏิปทา	204
ทิวฐุธัมมิกาน อาสวาน สวาราย	327	ทุกขนิโรธคามินิ ปฏิปทา อริยสัจจ ภาเวตัพพ์	205
ทิวฐุลาสะวะ	137	ทุกขลักษณะ	47
ทิวฐุ	91, 288, 318, 329, 355	ทุกขเวทนา (ดู เวทนา 5 ด้วย)	111
ทิวฐุ 2	13	ทุกขสมุทัย	204
ทิวฐุ 3	14	ทุกขสมุทเย อณฺณาณ	208, 209
ทิวฐุจิตวิปยุตต	356	ทุกขสมุทโย อริยสัจจ ปหาตัพพ์	205
ทิวฐุจิตตสมยุตต	356	ทุกขสหคต	356
ทิวฐุจิณฺชฎานกฺขนฺติยา	317	ทุกฺขา	86
ทิวฐุธิปัตตะ	63	ทุกฺขานุปัสสนา	107
ทิวฐุจียา สุปฺภิวุฑฺธา	231	ทุกฺขินทริย	349
ทิวฐุโยคะ	170	ทุกฺเข อณฺณาณ	208, 209
ทิวฐุวิบัติ	175	ทุกฺขา ปฏิปทา ชิปปาภิณฺญา	154
ทิวฐุวิปลาส	178	ทุกฺขา ปฏิปทา ทนฺธาภิณฺญา	154
ทิวฐุวิสุทฺธิ	285	ทุกฺคคตฺถิย	229
ทิวฐุสัมปทา	2, 280	ทุกฺคตฺติ	351

ทุจจริต 3	80	ธรรม 2²	20
ทุติยฉาน	9	ธรรม 2³	21
ทุติยฉานภูมิ 3	351	ธรรม 2⁴	22
ทุติยฉานกุสลจิตต์	356	ธรรม 3	85
ทุมมกฺกนํ ปุคฺคฺลนํ นิคฺคฺหาย	327	ธรรม 4	206
เทพ	284, 312	ธรรม 5	238, 239
เทพ 3	82	ธรรมของอุบาสกปทุม	259
เทวดา (ความหมาย)	232	ธรรมของอุบาสกัรตน์	259
เทวดานุสติ	335	ธรรมชั้น 5	218
เทวดาพลี	232	ธรรมคุณ 6	306
เทวทูต 3	83	ธรรมคัมภรองโลก 2	23
เทวทูต 3, 4	150	ธรรมจริยา 10	320
เทวทูต 5	84	ธรรมจักร	188, 287
เทวปุตตมาร	234	ธรรมเจดีย์	141
เทวโลก	103	ธรรมฐิติญาณ	285
เทวสมบัติ	114	ธรรมทัศณะ	255
เทศนา 2¹	17	ธรรมทาน	11, 229
เทศนา 2²	18	ธรรมทำให้งาม 2	24
เทศนา 4	17	ธรรมที่พระพุทธเจ้าเห็นคุณประจักษ์ 2	65
เทศนาวิธี 4	172	ธรรมเทศกธรรม 5	219
เทียวกกลางคิน	200	ธรรมธาตุ	348
โทมณัส	1, 112, 340, 358	ธรรมนิยาม	76, 223, 340
โทมณัสสสทคต	356	ธรรมนิยาม 3	86
โทมณัสสินทริย	349	ธรรมบท	75
โทสะ	4, 68, 318, 347, 355	ธรรมบุชชา	30
โทสจจริต	262	ธรรมปฏิสันถาร	31
โทสมูลจิต 2	356	ธรรมประมาณ	158
โทสัคคิ	130	ธรรมปริเยสนา	33
โทสาคติ	196	ธรรมเป็นโลกบาล 2	23
ไทยธรรมสมบัติ	115	ธรรมเป็นเหตุให้สมหมาย 4	192
		ธรรมไพบุลย์	44
ชตรฐ	270	ธรรมมีอุปการะมาก 2	25
ชตา	231	ธรรมมีอุปการะมาก 4	140
ชนานุประทาน	339	ธรรมมีอุปการะมาก 7	279
ธรรม*	35, 75, 166, 277, 294, 295, 302	ธรรมมีอุปการะมาก 10	324
ธรรม 2¹	19	ธรรมฤทธิ	42
		ธรรมสงเคราะห์	49
		ธรรมสมาทาน 4	145

* คำนำหน้าด้วย ธรรม- ถ้าไม่มี ให้ดูที่ ธรรม-

ธรรมสมาธิ 5	220	ธัมมานุปัสสนาจตุกกะ	346
ธรรมสวณานิสงส์ 5	221	ธัมมานุสสติ	335
ธรรมเสรี	352	ธัมมานุสสารี	63
ธรรมอาจารย์	211	ธาตุ 4	39, 146
ธรรมาธิปไตย	125, 339	ธาตุ 6	148
ธรรมาธิขุจฺจาน	17	ธาตุ 18	348
ธรรมานุวัตติ	201	ธาตุกถา	75
ธรรมารมณ	266, 277	ธาตุกัมมัฏฐาน 4	147
ธรรมิกภลี	289	ธาตุกัมมัฏฐาน 6	149
ธรรมิการักขา	339	ธาตุเจตีย์	141
ธมฺมกามตา	324	ธาตุมนสิการ 4	147, 354
ธมฺมกาโม	322	ธุดงค์ 13	342
ธัมมคารวตา	261	ธูระ 2	26
ธมฺมจริยา จ	353		
ธัมมจักกัปปวัตตนสถาน	188	น กมมารามตา	291
ธัมมัตถนหา	264, 266	น จิตสุส อภยถตฺตํ ปญญาติ	118
ธัมมเทศนามัย	89	น นิทธารามตา	291
ธัมมปฏิสัมภีทา	155	น ปาปมิตตตา	291
ธัมมมัจจจริยะ	233	น ปาปิจฺจตา	291
ธัมมวิจยะ	281	น ภตุสสารามตา	291
ธัมมวิจารณ์	266	นยเหตุ	317
ธัมมวิตก	266	นรก	198, 351
ธัมมเวปุลลละ	44	นวกภิกขุธรรม 5	222
ธัมมสังคณี	75/3	น วโย ปญญาติ	118
ธัมมสังคหะ	49	นวรหคฺคณ	303
ธัมมสังญเจตนา	263, 266	นวลีวติกา	182
ธัมมสังญญา	266, 271	นวังคสัตฺตศาสน	51, 302
ธมฺมสากจฺจา, กาลน	353	นวารหคฺคณ, นวารหาทิกฺคณ	303
ธัมมัญญตา	287	น สงฺคณิการามตา	291
ธัมมปฺปมาณิกา	158	น อนฺตราวโสาน	291
ธมฺมสฺสวณ, กาลน	353	น อามิสฺสนฺตโร	219
ธัมมัสสวณมัย	89	น อุปฺปาโท ปญญาติ	118
ธัมมัสสวณสัปปายะ	286	นจฺจคิตฺวาทิตฺวิสุทฺทสฺสนา เวมณ	242
ธมฺมา	86	นจฺจคิต ๒เปฯ วิภูสณฺฺจฺจานา เวมณ	240
ธัมมาธิปไตย	125, 339	นัฏฺฐคเวสนา	138
ธัมมานุธัมมปฏิปทา	51	นัตถิกทิกฺกุสิ	14
ธัมมานุธัมมปฏิบัติ	177, 193	นัตถิปจฺจย	350
ธัมมานุปัสสนา, ธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน	182, 346	นาค	270

นาถกรณธรรม 10	324	นิวารณ์ 5	225
นาคัตตลัญญา	298	นิวาโต จ	353
นาคาธาตุฎฎาณ	323	นิสสยปัจจาย	350
นาคานิมุตติกัญญาณ	323	นิสสยสัมปันโน	95
นาม	216	นิสสยาจารย์	211
นามธรรม	345	นิสสรณนิโรธ	224
นามบัญญัติ	28	นิสสัย 4	159
นามรูป	340	นิสสัยสัมบัน	202
นามรูปปริจเจทฎาณ	92, 345	นีตตะ	64
นาย	265	นีลกลิน	315
นิกันติ	328	เนกขัมมะ	325
นิจศีล	238	เนกขัมมวิตก	69
นิตเทส	75/2	เนกขัมมลังกัปปี	293
นินทา	296	เนกขัมมลิต	358
นินปปริยายสุทธิ	54	เนกขัมมานิสังสกถา	246
นิพพาน	109, 157, 204, 216, 295, 306, 310, 311, 332	เนคมชานบท	339
นิพพาน 2	27	เนยยะ	153
นิพพานบท	352	เนยยัตตะ	64
นิพพานสมบัติ	114	เนวสัณญานาสัณญายตนะ	207, 284, 298, 312
นิพพานสัจฉิกิริยา	353	เนวสณญานาสณญายตนะกุสลจิตตํ	356
นิพพิทาฎฎาณ, นิพพิทานุปัสสนาฎฎาณ, นิพพิทานุปัสสนาฎฎาณ	311	เนวสัณญานาสัณญายตนะภูมि	351
นิมมานรดี	270, 351	เนสัชชังคะ	342
นิमित, นิमितต์ 3	87	โน จฎฎาเน นีเยชเย	278
นิमित 4	150	บัณฑร	356
นียยานิกธรรมเทศนา	180	บรรพชา ๑ บรรพชา	
นियาม 5	223	บรรพชาจารย์	211
นिरยะ	198, 351	บรรพชิต	289
นिरัคคัพพะ	187	บริการรมนิमित	87
นिरามิสสุข	53	บริการรมภาวนา	99
นिरูตติปฏิสัมภิทา	155	บริโภคเจตีย์	141
นิโรธ	204, 205, 295	บริษัท 4¹	151
นิโรธ 5	224	บริษัท 4²	152
นิโรธสมาบัติ	119, 313	บังสุกุลจีวร	159
นิโรธวาร	340	บัญญัติ 2, 6	28
นิโรธสัจจ	204, 340	บารมี 10	325
นิโรธสญญา	331	บ่าว	265
		บิณฑบาต	159

บุคคล 4	153	ปฏิโลมปฏิจจสมุปปาท	340
บุคคลหาได้ยาก 2	29	ปฏิเวธสังคหกรรม	121
บุคคลลาธิษฐาน	17	ปฏิสนธิ	343
บุญกิริยาวัตถุ 3	88	ปฏิสังขรณ์	254
บุญกิริยาวัตถุ 10	89	ปฏิสังขานาณ = ปฏิสังขานุปัสสนาญาณ	
บุตร 3	90	ปฏิสังขานุปัสสนาญาณ	311
บุตรธิดา	265	ปฏิสันถาร 2	31
บุตรภรรยา	265	ปฏิสันถารคารวตา	261
บุพการี	29	ปฏิสัมภิตปัตตะ	62
บุพนิมิตแห่งมรรค 7	280	ปฏิสัมภิตา 4	155
บุพภาคของการศึกษา	34	ปฏิสัมภิตามัคค์	75
บุชา 2	30	ปฐมฌาน	9, 284, 298
เบญจกัลยาณธรรม	239	ปฐมฌานภูมิ 3	351
เบญจขันธ์	216, 357	ปฐมฌานกุสลจิตต์	356
เบญจธรรม	239	ปฐมเทศนา	188
เบญจศีล	238	ปฐมวิกลิน	315
		ปฐมวิธาตุ	39, 146, 147, 148
ปกิณณกเจตสิก 6	355	ปณัตต์ เทติ	300
ปกิณณกอกุศลเจตสิก 10	355	ปทปรมะ	153
ปฏิกุลมณสิการ	182	ปธาน 2	32
ปฏิคาหก	143	ปธาน 4	156
ปฏิฆะ	288, 329, 330	ปธานสุมี	355
ปฏิฆสัณญญา	298	ปปัญจะ, ปปัญจธรรม 3	91
ปฏิฆสัสมปยุตตจิต 2	356	ปมาณิก 4	158
ปฏิฆสมปยุตต์	356	ปมาทะ	347
ปฏิจจสมุปปาท	105, 120, 129, 185, 340	ปิโยควิบัติ	176
ปฏิบัติบูชา	30	ปิโยคสมบัติ	177
ปฏิบัติศาสนา	51	ปิโยคาภิสังขาร	185
ปฏิปทา 4	154	ปรโตโฆสะ	34
ปฏิปทาญาณทัสสนวิสุทธิ	285	ปรนิมิตตวสวัตดี	270, 351
ปฏิปทานุตตรियะ	126	ปรมัตถะ	132
ปฏิปัตติสังคหกรรม	121	ปรมัตถกถา	18
ปฏิปัสสัทธิโรธ	224	ปรมัตถเทศนา	18
ปฏิภาคนิมิต	87	ปรมัตถธรรม 4	157, 216, 356
ปฏิภาณปฏิสัมภิตา	155	ปรมัตถบารมี	325
ปฏิรูปเทสวาสะ	140	ปรมัตถสังจจะ	50
ปฏิรูปเทสวาโส จ	353	ปรหิตปฏิบัติ	304
ปฏิโลมเทศนา	340	ประชุมเนื่องนิตย	289, 290

ประมาณ 4	158	พหาน 5	224
ประโยชน์จากโคกทรัพย์ 5	232	พหานปธาน	156
ประสูติ	188	พหานปริญญา	92
ปรัดถะ	133	พหานภาวนารามตา	203
ปรอมปราย	317	พหานวินัย	243
ปราโมทย์	220	พหานสณญา	331
ปริจจาอะ	326	ปักคาหะ	328
ปริจเจทรูป 1	40, 359	บังสุกุลิกังคะ	342
ปริญญา	205, 206	ปัจฉยปริคคหญาณ	92, 345
ปริญญา 3	92	ปัจฉยการ 12	105, 340
ปริญญาไถยธรรม	206	ปัจฉเวกชนญาณ	345
ปริณตโมชี	250	ปัจฉตต เวทิตพโพ วิญญูหิ	306
ปริตตสุภา	351	ปัจฉัย 4	159, 203
ปริตตตภา	351	ปัจฉัย 24	350
ปริเทวะ	340	ปัจฉัยนิสิต	342
ปรินิพพาน	188	ปัจฉัยปัจฉเวกชน	243
ปรินิพพุตสถาน	188	ปัจฉัยสันนิสิตศีล	160
ปริจุจจา	339	ปัจฉัยสัมปทา	190
ปริमितปานโภชนา	138	ปัจฉัยให้เกิดสัมมาทิฏฐิ 2	34
ปริยัติธรรม	306, 332	ปัจจุบัน	340
ปริยัติศาสนา	51	ปัจจุบันเหตุ	340
ปริยัติศีลธรรม	121	ปัจจุบันนั่งสณญาณ	72
ปริยายทสสาวิ	219	ปัจเจกพุทธเจ้า	142
ปริยายสุทธิ	54	ปัจฉาชาตปัจฉัย	350
ปริเยสนา 2	33	ปัจฉิมทิศ	265
ปริวัฏฐ์ 3	73	ปัญจกัษณาน	9, 356
ปริวาร	75	ปัญจกนัย	9
ปริสสารัชชกัษ	229	ปัญจทวาราวัชชณะ	343, 348, 356
ปริสัณญาตา	287	ปัญจจมนาน	9
ปลาสะ	347	ปัญจจมนานกุสลจิตต	356
ปวิเวก	294	ปัญจวิญญาณฐาน	343
ปวิเวกกถา	314	ปญญา	324
ปลังสา	296	ปัญญา	37, 67, 124, 183, 197, 204, 228,
ปลสนน่าน ภิชโยภาวาย	327		237, 249, 251, 292, 301, 325, 346
ปลาทรูป 5	40, 359	ปัญญา 3	93
ปหาตัพพธรรม	205	ปัญญาภกถา	314
ปหานะ	205, 206	ปัญญาขันธ	218
พหาน 3	224	ปัญญาคุณ	305, 308

ปัญญาจักขุ	217	ปาณาติปาตา เวรมณี	238, 240, 319
ปัญญาปนบัญญัติ	28	ปาปณิกธรรม 3	95
ปัญญาปนโต ปณตฺตติ	28	ปาปณิกังคะ	95
ปัญญาปิยบัญญัติ	28	ปาปมิตตะ	199
ปัญญาปิยตฺตา ปณตฺตติ	28	ปาปา, อารตี วิรตี	353
ปัญญาพละ	229, 230	ปาปิจฉา	308
ปัญญาภาวนา	37	ปาพจน์ 2	35, 75
ปัญญาวิมุต	62, 63	ปาราชิก	75
ปัญญาวิมุตติ	43, 252	ปาริจริยานุตฺตริยะ	127
ปัญญาวุฒิ	179	ปารีสฺฐิติล 4	160, 285
ปัญญาวุฒิธรรม 4	179, 193	ปาสาทีโก	322
ปัญญาสัมปทา	191, 229	ปาหุเนยฺโย	307
ปัญญินทรีย์	63, 349, 355	ปิฎก 3	75
ปัญญินทรีย์เจตสิก	355	ปิฎกสมปทาเนน	317
ปญฺฐาน	75	ปิณฑปาตปฏิสังยุตต์	342
ปญฺชิตานญฺจ เสวนา	353	ปิณฑปาตสันโดษ	203
ปัตตปิณฑิกังคะ	342	ปิณฑปาตีกังคะ	342
ปัตตทานุโมทนาเมยฺย	89	ปิณฑยาโลปโกชณะ	159
ปัตติทานเมยฺย	89	ปิตติวิสัย	198, 351
ปัพพชิตะ	150	ปิตุฆาต	245, 275
ปัพพชิตปธาน	32	ปิยकर्ण	273
ปัพพชิตอภิณหปัจจเวกขณ 10	248	ปิยวิภาวตา	247
ปัพพชชชา	123	ปิยรูป สาดรูป 6 × 10	266
ปัพพชชาจารย์	211	ปิยวาจา	186, 229
ปัสสัทธิ	220, 281, 328	ปิโย	278
ปัสสาส	346	ปิสุณ วาจํ ปหาย ฯเปฯ	320
ปากกาล	338	ปิสุณาวาจา	321
ปากทานปริยาย	338	ปิสุณาย วาจา เวรมณี	319
ปาจิตตियะ	75	ปีตกลิน	315
ปาฏิบุคลิกทาน	12	ปีติ	9, 220, 281, 328, 355
ปาฏิบุคลิกา ทกุชิตา	12	ปีติ 5	226
ปาฏิโมกข์ (ปาตีโมกข์)	75, 160, 222, 243, 252, 254, 322, 344	ปีติสุเขกคตาสหิตํ	356
ปาฏิโมกข์สังวร (ปาตีโมกข์สังวร)	222, 243	บุคคลปโรบัญญัติ	291
ปาฏิโมกข์สังวรศีล (ปาตีโมกข์สังวรศีล)	160	บุคคลบัญญัติ	75
ปาฏิหาริย์ 3	94	บุคคลสัมปายะ	286
ปาณาติบาต	137, 321	บุคคลัญญุต	287
ปาณาติปาตํ ปหาย ฯเปฯ	320	บุคคลาปเทศ	166
		บุญญาภิสังขาร	129

ปุตตทวารสูตร สงคโธ	353	ผัสสะ 6	272
ปุตตตสงคห	353	ผัสสาหาร	212
ปุถุชน	345, 351	มุฏฺฐสฺส โลกธมฺเมที จิตฺตํ น กมฺปติ	353
ปุถุชนกัปปโลกธรรม	296	มุสฺสะ	343
ปุพฺพเปตพลี	232	โฆฏฺฐัพพะ	6, 40, 266, 277
ปุพฺพพุนตาปรนฺเต อญฺญาณํ	209	โฆฏฺฐัพพตฺถนฺหา	264, 266
ปุพฺพพุนเต อญฺญาณํ	209	โฆฏฺฐัพพธาตฺถ	348
ปุพฺพเพกตปุญฺญาตา	140	โฆฏฺฐัพพวิจฺจาร	266
ปุพฺพเพกตวาท	101	โฆฏฺฐัพพวิตก	266
ปุพฺพเพกตเหตุวาท	101	โฆฏฺฐัพพสํญฺเจตนา	263, 266
ปุพฺพเพ จ กตปุญฺญาตา	353	โฆฏฺฐัพพสํญฺญา	266, 271
ปุพฺพเพนิวาसानุสฺสตี	274, 297		
ปุพฺพเพนิวาसानุสฺสตีญฺญาณ	106, 323	พินฺน	200
ปุริตถิมทิต	265	พยาธิตะ	83, 84, 150
ปุริสเมธ	187	พยาธิธัมมตา	247
ปุริสัตตะ	40	พยาบาท	225, 321, 329, 347
ปุริสินทรีย	40, 349	พยาบาทวิตก	70
ปุเรชาติปัจจัจย	350	พร 4, 5	227
ปุพฺพวากะ	336	พรหม, พรหมโลก 16	284, 298, 351
ปุชฺชนียสถาน, ปุชฺชนียวัตถุ	289	พรหมจรรย	241
ปุชฺชา จ ปุชฺชนียานํ	353	พรหมจักร	180
ปุตฺติมุตตฉาสฺส	159	พรหมจารี	250, 290
เปตติวิสัย	351	พรหมปาริสัชชา	351
เปตวัตถุ	75	พรหมปุโรหิตา	351
เปยยวัชชะ	186, 229	พรหมโลก	103
เปรต (ดู สัตตาวาส 7 ด้วย)	198, 284, 351	พรหมวิหาร 4	161, 227
เปรสลาณํ ภิกฺขุณฺโณ ฉาสฺสูวิหาราย	327	พระเจ้าจักรพรรดิ	142, 287, 339
		พระธรรม*	100, 116
พรณานิปีติ	226	พระพุทฺธเจ้า	100, 116, 142, 287, 290, 337
พรุสวาจา	321	พระพุทฺธรูป	141
พรุสลํ วาจํ ปทาย ๒เป๒	320	พระสงฆ์	100, 116, 265
พรุสลาย วาจาเย เวรมณี	319	พรหมจริยญจ	353
ผล	7	พราหมณ์	173
ผล 4	165, 310, 332	พราหมณคฤหบดี	339
ผลจิต	356	พราหมณบริษัท	152
ผลญฺญาณ	345		
ผลสมังคี	57		
ผัสสะ	340, 355		

* คำนำหน้าด้วย พระ ถ้าไม่มีในที่นี้ ให้ตัดคำว่า พระ ออก แล้วดูในตำแหน่งของคำนี้ๆ

พละ	227	พุทธโอวาท 3	97
พละ 4	229	พุทธตถจริยา	96
พละ 5	228, 352	พุทธานุมัต	201
พละ 5 ของพระมหากษัตริย์	230	พุทธานุสติ	335
พลกาย	339	พุทธापเทส	166
พ्ली	289	พุทธิจริต	262
พ्ली 5	232	พุทฺโธ	303
พหุการธรรม 4	140	เพียรของคฤหัสถ์, ความ	32
พหุการธรรม 7	292	เพียรของบรรพชิต, ความ	32
พหุการธรรม 10	324	แพทย์	173
พหุกรรม	338	โพชฌงค์ 7	281, 352
พหุสุตตา	231	โพธิปักขิยธรรม 37	51, 352
พหุสุตโต	322	ไพบูลย์ 2	44
พหุสูต	231, 251, 252, 253, 254	ภควา	303
พหุสูตมีองค์ 5	231	ภคินีภริยา	282
พัฒนา	37	ภพ (ดู วิโมกข์ ด้วย)	340
पालาน, อเสวนา จ	353	ภพ 3	98
พาหาพละ	230	ภยญาณ, ภยตูปัญฐานญาณ	311
พาหิรายตนะ 6	277	ภยาคติ	196
พาหุสัจจ	324	ภรรยา	265
พาหุสัจจจะ	237, 292	ภรรยา 7	282
พาหุสัจจฉน	353	ภวจักร	105, 340
พีชนิยาม	223	ภวตัณหา	74, 204, 206, 357
พุทธ ดู พระพุทธเจ้า		ภวโยคะ	170
พุทธกิจ	304	ภวาราคะ	288, 330
พุทธคารวตา	261	ภวังคะ	343
พุทธคุณ 2	304	ภवासวะ	135, 136
พุทธคุณ 3	305	ภโวฆะ	215
พุทธคุณ 9	303	ภังคญาณ, ภังคานุปัสสนาญาณ	311
พุทธจริยา 3	96	ภัพพตาธรรม 6	267
พุทธจักขุ	217	ภพพรูปตายน	317
พุทธเจตีย์ 4	141	ภัย 5	229
พุทธบัญญัติ	290	ภัสสปริยัตตะ	222
พุทธภาวะ	304	ภัสสสัปปายะ	286
พุทธรูป	141	ภาวนา	205, 206
พุทธลีลาในการสอน 4	172	ภาวนา 2	36
พุทธวงส์	75	ภาวนา 3	99
พุทธวงนะ	302		

ภาวนา 4	37	มนสาณุปกษิตา	231
ภาวนาปธาน	156	มนสิการ	355
ภาวนามยบัญญัติ	93	มนายตนะ	356
ภาวนามัย	88, 89	มนินทรีย์	349, 356
ภาวนีโย	278	มนุश्य	284, 298, 351
ภาวรูป 2	40, 359	มนุश्यธรรม	238
ภาวิต 4	37	มนุश्यโลก	103
ภาวิตกาย	37	มนุश्यสมบัติ	114
ภาวิตจิต	37	มโน (ดู ปิยรูป สาสรูป ด้วย)	276, 356
ภาวิตบัญญัติ	37	มโนกรรม	66
ภาวิตศีล	37	มโนกรรม 3	319, 320, 321
ภาวิตัตต์	280	มโนทวาร	77, 78
ภาเวตัพพธรรม	36, 206	มโนทวาราวชชนะ	343
ภิกขุณีวิมังค์	75/1ก	มโนทวาราวชชน	356
ภิกขุวิมังค์	75/1ก	มโนหุจริต	80
ภิกขุอธิหานิยธรรม 7¹	290	มโนธาตุ	348
ภิกขุอธิหานิยธรรม 7²	291	มโนเมยิทธิ	297
ภิกษุณีบริษัท	151	มโนวิญญาณ	266, 268
ภิกษุบริษัท	151	มโนวิญญาณธาตุ	348
ภูตกลิน 4	315	มโนสังขาร	120
ภูตรูป	38, 39, 146	มโนสังขเจตนาหาร	212
ภูมิมิ	284	มโนสัมผัส	266, 272
ภูมิมิ 4	162	มโนสัมผัสสชาเวทนา	113, 266
ภูมิมิ 4, 31	351	มโนสุจริต	81
ภูมิมิประเภท (จิต)	356	มรณะ	340
ภาสัช	159, 203	มรณธัมมตา	247
โภคะ	227	มรณภัย	229
โภคผละ	230	มรณสติ	335
โภควิภาค 4	163	มรรค	7, 204, 205, 241
โภคสุข	192	มรรค 4	164, 310, 332
โภคอาทิสะ, โภคาทิสะ 5	232	มรรคปัจจัย	350
โภชนลัปปายะ	286	มรรคภาวนา	352
โภชนเนมัตตัญญูตา	128	มรรคมืองค์ 8	293, 352
		มรรคสมังคี	57
มงคล	259	มละ 9	308
มงคล 38	353	มหากิริยาจิต 8	356
มตะ	83, 84, 150	มหากุศลจิต 8	356
มทะ	347	มหานิทเทส	75

มหาปกรณ	75	มานะ 9	309
มหาปเทศ 4¹	166	มานัส	356
มหาปเทศ 4²	167	มายา	308, 347
มหาพรหมา	351	มาร 5	234
มหาภูต 4	38, 39 , 146	มารดาบิดา	265
มหาภูตรูป 4	39, 359	มาลาคนธ ๒เปฯ วิภูสณฺฏจนา เวมณี	242
มหาชัย 5	187	มา อหุสฺสเวน ๒เปฯ	317
มหาราช 4	270	มิคปักษี	339
มหาวรรค	75	มิจฉัตตะ 10	334
มหาวิบาก 8	356	มิจจกัมมันตะ	334
มหาวิบากจิต 8	356	มิจจญาณ	334
มหาวิมังค์	75/1ก	มิจจาทิฏฐิ	34, 308, 321, 334
มหาสงฆ์	254, 255	มิจจาวณิชชา 5	235
มักขะ	308, 347	มิจจาวาจา	334
มักน้อย	294	มิจจาวายามะ	334
มัคคจิต 4	356	มิจจาวิมุตติ	334
มัคคญาณ	345	มิจจาสติ	334
มัคคสมังคี (๘ มรรคสมังคี)		มิจจาสมาธิ	334
มัคคังคะ	293	มิจจาลังกับปะ	334
มัคคามัคคญาณทัสสนวิสุทธิ	285, 328	มิจจอาชีวะ	334
มังสัจักขุ	217	มิตรเทียม 4	168
มังสวณิชชา	235	มิตรแท้ 4	169
มัจจุมาร	234	มิตรเนาะประโยชน์	169
มัจฉริยะ	308, 330, 347, 355	มิตรปฏิรูปก์ 4	168
มัจฉริยะ 5	233 , 257	มิตรมีน้ำใจ	169
มชฺชปานา จ สญญโม	353	มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์	169
มชฺชวณิชชา	235	มิตรสหาย	265
มชฺชฌมินิกาย	75	มิตรอุปการะ	169
มชฺชฌมาปฏิปทา	15, 204, 293	มิทชะ	355
มัตตัญญุตตา	287	มูญจิตุกัมยตาญาณ	311
มัททวะ	326	มุทิตา	161, 355
มันทกุมาร	84	มุฑดา	40
มาฆบุชา	97	มุสาวาท	137, 308, 321
มาตาปีตอุปภูฐาน	123	มุสาวาท ปหาย ๒เปฯ	320
มาตาปีตอุปภูฐาน	353	มุสาวาทา เวมณี	238, 240, 319
มาตาริยา	282	มูล 2	340
มาตุฆาต	245, 275	มูลเหตุแห่งการบัญญัติพระวินัย 10	327
มานะ	91, 288, 318, 329, 330, 347, 355	เมตตา	67, 161, 325

เมตตากายกรรม	273	รากค์คิ	130
เมตตามโนกรรม	273	ราชธรรม 10	326
เมตตาและกรุณา	239	ราชพลี	232
เมตตาวจีกรรม	273	ราชสังคหวัตถุ 4	187
เมถุนสังโยค 7	283	รุกขมूलเสนาสนะ	159
โหมมุหิจิต 2	356	รุกขมุลิกังคะ	342
โหมหะ	4, 68, 318, 355	รูป, รูปะ	6, 40, 157, 216, 266, 277, 298
โหมหจริต	262	รูป 2¹, 28	38
โหมหมุลจิต 2	356	รูป 2²	41
โหมหคคิ	130	รูป 28	38
โหมหาคติ	196	รูปชั้นร์	216
		รูปฌาน 4	7, 8, 9 , 10, 299, 313
ยกย่อง	256, 257	รูปตัณหา	264, 266
ยถาภูตญาณ	285	รูปธรรม	19, 345
ยถาพลสันโดษ	122	รูปธาตุ	348
ยถาลาภสันโดษ	122	รูปประมาณ	158
ยถาสันถติกังคะ	342	รูปพรหม 16	351
ยถาสารูปสันโดษ	122	รูปภพ	98
ยมก	75	รูปราคะ	329
ยส	296	รูปรูป 18	359
ยักษ์	270	รูปโลก	103
ยามา	270, 351	รูปวิจาร์	266
โยคะ 4	170	รูปวิตก	266
โยคพหุโล	269	รูปวิบาก 5	343
โยนิ 4	171	รูปสัญญาเจตนา	263, 266
โยนิโสมนสิการ	2, 34, 179, 193	รูปสัญญา	266, 271
โยนิโสมนสิการสัมปทา	280	รูปปมภาณิกา	158
		รูปสุส กम्मญตตา	40
รส, รสะ	6, 40, 266, 277	รูปสุส ชรตา	40
รสตัณหา	264, 266	รูปสุส มุหุตตา	40
รสธาตุ	348	รูปสุส ลหุตตา	40
รสวิจาร์	266	รูปสุส สนตติ	40
รสวิตก	266	รูปสุส อนิจจตา	40
รสสัญญาเจตนา	263, 266	รูปสุส อุปจย	40
รสสัญญา	266, 271	รูปาวจร	8
รตตญญ	322	รูปาวจรกิริยาจิต 5	356
รัตนตรัย	100, 116	รูปาวจรกุสลจิต 5	356
ราคะจริต	262	รูปาวจรจิต 15	356

รูปาวจรภูมิ 16	162, 351	โลกุตตรธรรม	20, 306
รูปาวจรวิปากจิต 5	356	โลกุตตรธรรม 9, 46	310, 332
รูปาวจรสมาธิ	99	โลกุตตรภูมิ	162, 351
รูปิโน ฌมมา	19	โลกุตตรวิปากจิต 4 (20)	356
ฤทธิ์ 2	42	โลภะ	4, 68, 318, 355, 359
ลหุตา	40	โลภมูลจิต 8	356
ลักษณะรูป 4	40, 359	โลहितกะ	336
ลักษณะรูปนิชฌมาน	7	โลहितกสิณ	315
ลักษณะตัดสินธรรมวินัย 7	295	โลहितุปบาท	245, 275
ลักษณะตัดสินธรรมวินัย 8	294	วจนกขโม	278
ลัทธินอกพุทธศาสนา 3	101	วจสา ปริจิตา	231
ลามก	296	วจีกรรม	66
ลามกัจฉริยะ	233, 257	วจีกรรม 4	241, 319, 320, 321
ลามกานุตตริยะ	127	วจีหวาร	77
ลีลาการสอน 4	172	วจีหุจริต	80
ลูขประมาณ	158	วจีบรม	168
ลูขัปปมาณิกา	158	วจีวิญญูติ	40
เลื่อมใส	256	วจีสังขาร	119, 120
โลก (เที่ยง ไม่เที่ยง ฯลฯ)	337	วจีสุจริต	81
โลก 3¹	102	วณิชชา 5	235
โลก 3²	103	วชกาภริยา	282
โลก 3³	104	ววรรณะ	227, 248
โลกธรรม 8	296	ววรรณะ 4	173
โลกธมเมหิ	353	ววรรณกสิณ 4	315
โลกนาถ	304	วโย ปญญาติ	117
โลกบาล 4	270	วสวัตดี	270
โลกบาลธรรม 2	23	วชชือปหานิยธรรม 7	289
โลกวิทู	303	วัญญะ 3	104, 340
โลกัตถจริยา	96	วชฌมิ หรือ วชฌิ หรือ วชฌมิ 5	249
โลกาธิปไตย	125	วฒน मुख 6	201
โลกียญาณ	345	วฒณะ	227, 277
โลกียธรรม	20	วฒณมัจฉริยะ	233, 257
โลกียภูมิ	162, 351	วตตทา จ	278
โลกียอภิญา	63, 274	วตตูกาม	5
โลกุตตรกุศลจิต 4 (20)	356	วตตูประสงคการบัญญัติวินัย 10	327
โลกุตตรจิต 8 (40)	356	วตตูลัมปทา	190
โลกุตตรญาณ	345	วตตรปฏิบัติ	251

วาจา, สุภาสิตา จ ยา	353	วิญญาณาหาร	212
วาจาเปยยะ	187	วิตก	9, 355
วาชเปยยะ	187	วิตก 6	266
วโยกลิณ	315	วิตกจริต	262
วโยธาตุ	39, 146, 147, 148	วิตกกวิจารณ์ปัติสุเขกคตาสหิตัง	356
วิกข์มภนโรธ	224	วิธีปฏิบัติต่อทุกข์-สุข 4	174
วิกข์มภนปทาน	224	วิฐุโร	95
วิกขยิตกะ	336	วินัย	35, 75, 166, 167, 243, 294, 295
วิกขิตตกะ	336	วินัย 2	243
วิกกรรูป 3, 5	40, 359	วินัยปิฎก	75
วิกาลโภชนา เวมณี	240	วินยานุคคหาย	327
วิคตปัจจัจ	350	วินโย จ สุลิกขิตโต	353
วิจฉิททกะ	336	วินิปาติกะ	284, 312
วิจารณ์	9, 355	วินีลกะ	336
วิจารณ์ 6	266	วิบัติ 4¹	175
วิจารณ์ปัติสุเขกคตาสหิตัง	356	วิบัติ 4²	176
วิจิกิจฉา	225, 288, 318, 329, 330, 355	วิปจิตัญญู	153
วิจิกิจฉาสมปยุตต์	356	วิปยุตตปัจจัจ	350
วิเจยย เทติ	300	วิปริณามทุกขตา	79
วิชชมานบัญญัติ	28	วิปริตมนสิการ	359
วิชา 3	106	วิปลาส, วิปลาส 4	178
วิชา 8	297	วิปลาสนิมิต	107
วิชาจรรณสมปนโน	303	วิปลสหา	7, 47, 346
วิชาภาคยธรรม	36	วิปัสสนาญาณ 9	285, 297, 311 , 345
วิชชามาเนนวิชชมานบัญญัติ	28	วิปัสสนาญาณ 10	311
วิชชามาเนนวิชชมานบัญญัติ	28	วิปลสหาฐะ	26
วิญญัตติรูป 2	40, 359	วิปลสหาภาวนา	36
วิญญาณ	340, 356	วิปลสหายานิก	61
วิญญาณ 6	266, 268	วิปัสสนูปกิเลส 10	285, 328
วิญญาณกลิณ	315	วิปากจิต 36 (52)	356
วิญญาณกิจ 14	343	วิปากจิตต์	356
วิญญาณขันธ	216, 356	วิปากปัจจัจ	350
วิญญาณฐิติ 7	284	วิปากวัฏฏ์	105
วิญญาณธาตุ	148, 149	วิปากสัทธา	181
วิญญาณปวัตติ, วิญญาณปวัตติอาการ	343	วิบุพพะกะ	336
วิญญาณัญญาตนะ	207, 284, 298, 312	วิภาตถมหา	74, 204, 357
วิญญาณัญญาตนะกุสลจิตต์	356	วิมังค์ (วินัย)	75
วิญญาณัญญาตนะภูมิมิ	351	วิมังค์ (อภิธรรม)	75

วิมังกสา	213	วิสุททธิคุณ	305
วิมานวัตถุ	75/2	วิสุททธิเทพ	82
วิมุตตานุตตตริยะ	126	วิหิงสาวิตก	70
วิมุตติ	227, 252	วุฑฒิธรรม 4	179, 193
วิมุตติ 2	43	วุฑฒิธรรม, วุฑฒิธรรม 5	249
วิมุตติ 5	224, 236	วุฒิมุข	201
วิมุตติกถา	314	วุตตํ เทตํ ภควตา	302
วิมุตติขันธ	218	เวทนา	340, 355
วิมุตติญาณทัสสนกถา	314	เวทนา 2	110
วิมุตติญาณทัสสนขันธ	218	เวทนา 3	111
วิมุตโต	322	เวทนา 5	112
วิโมกข์ 3	107	เวทนา 6	113, 266, 358
วิโมกข์ 8	298	เวทนา 108	358
วิรุขั	353	เวทนาขันธ	216
วิรตีเจตสิก 3	355	เวทนาเจตสิก 5	359
วิรตี 3	108	เวทนานุปัสสนา, เวทนานุปัสสนาสติปัญญาฐาน 182, 346	
วิราคะ	294, 295	เวทนานุปัสสนาจตุกกะ	346
วิราคะ 5	224	เวทลูล์	302
วิราคสญญา	331	เวทพหุโล	269
วิริยะ	213, 228, 281, 325, 355	เวปุลละ 2	44
วิริยนิสิต	342	เวปุลลธรรม 6	269
วิริยปฏิสังยุตต์	342	เวຍຍាកกรณံ	302
วิริยพละ	229	เวຍຍาวัจจมัย	89
วิริยสังวร	243	เวณณณิย	248
วิริยารมภ	324	เวสสวัตถ	270
วิริยารัมภะ	2, 237, 294, 301	เวสารัชชะ 4	180
วิริยารัมภกถา	314	เวสารัชชกรณธรรม 5	237
วิริยินทรีย์	349	เวสารัชชญาณ 4	180
วิรูปักษ์	270	เวหัพผลา	351
วิรูปัทท	270	โวกุฬัพพะนะ, โวกุฬุปนะ	343, 356
วิเวก 3	109	โวกุฬัพพะ 5	224
วิเวก 5	224		
วิสมโลภสุส ปทาน	339	ศรัทธา	183, 237, 249, 259, 292, 301
วิสวณิชา	235	ศรัทธา 4	181
วิสังโยค	294	ศรัทธาไทย	255, 256, 257
วิสัยรูป 4, 5	40, 359	ศาสนา 2	51
วิสุททธิ	92	ศิษย์	265
วิสุททธิ 7	285	ศีล (ดู สीलวา ด้วย)	37, 124, 183, 194, 201, 204,

227, 237, 249, 252, 253, 254, 259, 292, 324,		สมด็จสภารมึ	325
325, 326, 346		สมณะ	346
ศีล 5	238	สมณภวณา	36
ศีล 8	240	สมณยานิก	61, 63
ศีล 8 ทั้งอาชีวะ	241	สมนั้ตบรป้จจ้ย	350
ศีล 10	242	สมบัติ 3¹	114
ศีลวิบัติ	175	สมบัติ 3²	115
คูทร	173	สมบัติ 4	177
		สมบัติของอุบาสก 5	259
สกทาคามิผล	165	สมบัติของอุบาสก 7	260
สกทาคามิผลจิตต์	356	สมบ้ญญา	183
สกทาคามิมรรค	164	สมมตีกถา	18
สกทาคามิมคคจิตต์	356	สมมติเทพ	82
สกทาคามึ	56, 57, 351	สมมติเทสนา	18
สกทาคามึ 3, 5	59	สมมติสัจจะ	50
สขั้ภริยา	282	สมสัทธา	183
สงเคราะห์	273	สมสึลา	183
สจิตตปริโยทปนั	97	สมันตจักขุ	217
สติ	3, 25, 228, 281, 301, 324, 355	สมาทปนา	172
สตินทริยั	349	สมาทานวิวัตติ	108
สติป้ฎฐาน	346	สมาธิ (ดู พละ 5 ด้วย)	37, 124, 204, 220,
สติป้ฎฐาน 4	182, 352		258, 281, 346
สติสังวร	243	สมาธิ 2	45
สติสัมปชัญญะ	184, 239	สมาธิ 3¹	46
สทารสันโดษ	239	สมาธิ 3²	47
สนธิ 3	340	สมาธิกถา	314
สนิทานธัมมเทสนา	134	สมาธิขันธั	218
สปทานจาริกังคะ	342	สมาธิทริยั	63, 349
สปพรหมจารี	290	สมาธิภวณา 4	184
สมจาคา	183	สมานสุขทุกขั	169
สมชีวิตา	144	สมานัตตตา	186, 229
สมชีวิธรรม 4	183	สมบัติ 8	299
สมณบริษัท	152	สมุจเจทนิโรธ	224
สมณพราหมณั	265, 339	สมุจเจทปทาน	224
สมณพราหมณปรีปุจจา	339	สมุจเจทวิวัตติ	108
สมณานถุจ ทสฺสนั	353	สมุตเตชณา	172
สมโณ โน ครุติ	317	สมุทยวาร	340
สมด็จสภารมึ	325	สมุทัย	204, 205

สยัมภูญาณ	204	สังคหพละ	229
สธนะ 3	100, 116	สังคหวัตถุ 4	186
สธรวเมธะ	187	สังคหวัตถุของผู้ครองแผ่นดิน 4	187
สธนะ	343	สังคโห, ฆาตกาณญจ	353
สธีระ	337	สังคโห, ปุตตทวารุส	353
สธนาหุตตริยะ	127	สังฆคตา ทกฺขิณา	12
สววรรค์ 6	270	สังฆคารวตา	261
สววรรคสมบัติ	114	สังฆคุณ 9	307
สวากุขาโต ภคฺวตา ธมฺโม	306	สังฆทาน	12
สวาคตปาฏิโมกฺโข	322	สังฆบิตร	290
สลังขารปรินิพพายี	60	สังฆปริณายก	290
สหชาติปัจจัจย	350	สังฆฆาสุตฺตย	327
สหตฺตูกกามาวจรกิริยาจิต 8	356	สังฆเภท	245, 275
สหตฺตูกกามาวจรกุศลจิต 8	356	สังฆสมุฏฺฐตฺตย	327
สหตฺตูกกามาวจรวิบากจิต 8	356	สังฆานุสฺสติ	335
สหฬายตนะ	276, 340	สังฆาปเทส	166
สหุปาทีเสสนิพพาน	27	สังยุตตนิกาเย	75
สหุปาทีเสสนุคคล	27	สังโยชน 7	288
ลักกะ	270	สังโยชน 10¹	164, 329
ลักกายทิกฺขุ	329	สังโยชน 10²	330
ลักคกถา	246	สังวร 5	243
ลักกิลส	33	ลักวรปธาน	156
ลักขตธรรม	21	ลักวรวินัย 5	243
ลักขตลักษณะ 3	117	ลักวรศีล	243
ลักขตลักขาร	185	ลักเวชนียสถาน 4	188
ลักขยาเยกํ ๗เป๗	202	ลักสารจักร	105
ลักขาร 2	48	ลักเสทชะ	171
ลักขาร 3¹	119	ลักจจะ	139, 197, 239, 325
ลักขาร 3²	120	ลักจจะ 2	50
ลักขาร 4	185	ลักจญาณ	73
ลักขารขันธ	216	ลักจจานุโลมิกญาณ	311
ลักขารทุกขตา	79	ลักฉิกาทัพพธรรม	206
ลักขารโลก	102	ลักฉิกิริยา	205, 206
ลักขารุเปกขาญาณ	311	ลักญเจตนา 6	263, 266
ลักเขป 4	340	ลักญเจตนากาย	263
ลักคณี	75/3	ลักญญมะ	123
ลักคหะ 2	49	ลักญญา	284, 312, 355
ลักคหะ 4	340	ลักญญา 6	266, 271

สัญญา 10	331	สันติ	197
สัญญาพันธ์	216	สันติบาท	352
สัญญาวิปาส	178	สันติระณะ, สันติระณจิต	343, 356
สัญญาเวทิตนโรธ	119, 298, 313	สันตุมุฏฐิกถา	314
สัตตาวณิชชา	235	สนตุมุฏฐี	324
สัตตักขัตตุงปรมะ	58	สนตุมุฏฐี จ	353
สัตตาวาส 9	312	สนตุมุฏฐี	2, 294, 353
สัตตาวณิชชา	235	สนตุมุฏฐี	322
สตุถา เทวมนุสสุสาน์	303	สันทสสนา	172
สัตตถุการวตา	261	สนทิมุฏฐีโก	306
สัตตถุสาสน์	166, 294, 295	สัปปาฎิหาริยธัมมเทสนา	134
สัตตว์	337	สัปปายะ 7	286
สัตตวโลก	102	สัปปายการี	250
สัททะ	6, 40, 266, 277	สัปปายสัมปชัญญะ	189
สัททตถัณหา	264, 266	สัปปายมัตตัญญู	250
สัททชธาตุ	348	สปปริสภมมุนโต	301
สัททบัญญัติ	28	สปปริสจินดี	301
สัททวิจาร	266	สปปุริสทาน 8	300
สัททวิตก	266	สปปุริสทาน์ เทติ	301
สัททสัญญาเจตนา	263, 266	สปปุริสทิมุฏฐี	301
สัททสัญญา	266, 271	สปปุริสธรรม 7¹	287
สัททธรรม	1, 2, 34, 352	สปปุริสธรรม 7²	301
สัทธรรม 3	121	สปปุริสธรรม 8	301
สัทธรรม 7	301, 344	สปปุริสธรรม 10	320
สัทธรรม 10	332	สปปุริสธมมสมนุนาคโต	301
สัทธมมสมนุนาคโต	301	สปปุริสบัญญัติ 3	123
สัทธัมมสวนะ	179, 193	สปปุริสภตตี	301
สัทธมมภูจิตติยา	327	สปปุริสมนุดี	301
สัทธา (ดู ศรัทธา ด้วย)	228, 355	สปปุริสวาโจ	301
สัทธาจริต	262	สปปุริสสังเสวะ	179, 193
สัทธานุสารี	63	สปปุริสุปัสสยะ	140
สัทธาวิมุต	63	สัพพิจิตตสาธารณเจตสิก 7	355
สัทธาสัมปทา	191, 229	สพพปาปสุส อกรรม	97
สัทธินทรีย์	63, 349	สพพโลเก อนภิวตสญญา	331
สันตลิต	270	สพพสงฆาเรสุ อนิฏฐสญญา	331
สันโดษ (ดู สันตุมุฏฐี ด้วย)	65, 294	สัพพัญญุตญาณ	217
สันโดษ 3, 12	122	สัพพัตถคามินีปฏิทาญาณ	323
สันตติ	40	สัพพากุสลสาธารณเจตสิก 4	354

สัพเพ สงขารา ฯเปฯ	86	สัมมาสัมพุทธปฏิญญา	180
สัมปชัญญะ	2, 25, 182	สมมาสมพุทฺโธ	303
สัมปชัญญะ 4	189	สัมมาอาชีวะ	239, 293, 241, 333, 355
สัมปชัญจนะ, สัมปชัญจนนะ, สัมปชัญจนนจิต	343, 348, 356	สัสสตทิวฺฐิ	13
สัมปทา 4	190	สัสสเมธ	187
สัมปทาของอุบาสก	260	สาตถกสัมปชัญญะ	189
สัมปทาคุณ 4	190	สาเถยยะ	308, 347
สัมปยุตตปัจจัจย	350	สาธารณโภคี	273
สัมปรายิกัตถะ	3, 132	สามเณร, สามเณรี	242
สัมปรายิกัตถสังวัตตนิกรรม 4	191	สามัคคีธรรม	289
สัมปรายิกานํ อาสวานํ ปฏิฆาตาย	327	สามัญญผล 4	165
สัมปหังสนา	172	สามัญญลักษณะ, สามัญญลักษณะ 3	76, 86
สัมปัตตวิริติ	108	สามีสสุข	53
สัมผัสปปลาปะ	321	สามี	265
สมผลปปลาปะ ปหาย ฯเปฯ	320	สามีจิปปินุโน	307
สมผลปปลาปา เวรมณี	319	สามุกังสิกาธรรมเทศนา	204
สัมผัส 6	268, 272	สายนะ	343
สัมพหุลเถราปเทส, สัมพหุลัตเถราปเทส	166	สาระ 4	218
สัมโพทะ	295	สารณียธรรม 6	273
สัมมสนญาน	311, 345	สารัมภะ	347
สัมมัตตะ 10	333	สาราณียธรรม 6	273
สัมมัตถปธาน 4	156, 352	สาวก	142
สัมมากัมมันตะ	293, 241, 333, 354	สาสน์ 2	51
สัมมาญาณ	355	สิกขติ	346
สัมมาทัสสนะ	222, 285	สิกขา 3	124
สัมมาทิวฺฐิ	2, 34, 293, 319, 333	สิกขาการวตา	261
สมมาทิวฺฐิ	319	สิกขานุตตริยะ	127
สมมาทิวฺฐิโก	320	สิกขาบท	290
สัมมาปฏิปทา	51	สิกขาบท 5	238
สัมมาปาสะ	187	สิกขาบทํ สมามิยามิ	240
สัมมาวาจา	293, 241, 333, 355	สิงคาลกมาณพ	200
สัมมาวายามะ	293, 333	สิปปญจ	353
สัมมาวิมุตติ	333	สีล (๑) คีล ด้วย)	324
สัมมาสติ	293, 333	สีลกถา	246, 314
สัมมาสมาธิ	293, 333	สีลขันธ์	218
สัมมาสังกัปปะ	293, 333	สีลภาวนา	37
สัมมาสัมพุทธเจตีย์ 4	141	สีลมัย	88, 89
		สีลวา (๑) คีล ด้วย)	250, 322

ลีลวิสุทธิ	285	สุทธาวาส 5	244, 351
ลีลสังวร	243	สุทธิ 2	54
ลีลสัมปทา	2, 191, 229, 280, 344	สุปฏิปันโน	307
ลีลสามัญญาตา	273	สุภิกขินทา	284, 312, 351
ลีลัพตปราคาส	329, 330	สุภรตา	294
ลีลัพตปาทาน	214	สุภาลีตา จ ยา วาจา	353
ลีลานุสติ	335	สุรา	200
ลีลังคะ	342	สุราวุตตะ	199
ลีหนาท	180	สุรามรยมชฺชปมาทภูจฺจนา เวมณี	238, 240
สุกขวิปัสสก	61, 62	สุสุกาภย	210
สุข, สุชะ	9, 174, 220, 227, 296, 328	สุหमितฺร 4	169
สุข 2¹	52	สูตร	166
สุข 2²	53	เสชะ	1, 2, 55
สุขของคฤหัสถ์ 4	192	เสขปฏิปทา	344
สุขเวทนา (ดู เวทนา ด้วย)	111	เสตุสมาตวิวิตติ	108
สุขสหคตํ	356	เสนาสนะ	159
สุขา ปฏิปทา ชิปปาภิญา	154	เสนาสนปฏิสังยุตต์	342
สุขา ปฏิปทา ทนฺธาภิญา	154	เสนาสนสัปปายะ	286
สุชินทรีย์	112, 349	เสนาสนสันโดษ	203
สุเขกคฺคตาสหิตํ	356	เสนาสนะปา	290
สุคติ	351	เสวีธรรม	352
สุคโต	303	เสวนา, ปณฺทิตานญจ	353
สุจริต	81	เสียง (ดู สัทฺหะ)	
สุจี เทติ	300	โสภ	1, 340
สุญญตะ	7	โสไจย 10	320
สุญญตวิโมกข์	107	โสดาบัน	56, 57, 275, 351
สุญญตสมาธิ	47	โสดาบัน 3	58
สุตะ	201, 249, 302	โสดาปัตติผล	165
สุตํ ปรีโยทเปติ	221	โสดาปัตติมรรค	164
สุตฺตํ	302	โสตะ	40, 266, 276
สุตตนิบาต	75	โสตทวาร	78
สุตตวิมฺงค์	75	โสตธาตุ	348
สุตตันตนัย	330	โสตวิญญาณ	266, 268, 356
สุตตันตปิฎก	75	โสตวิญญาณธาตุ	348
สุตมยปัญญา	93	โสตสัมผัส	266, 272
สุทฺสสา	351	โสตสัมผัสสชาเวทนา	113, 266
สุทฺสสี	351	โสตาปัตติผลจิตฺตํ	356
สุทฺทวิปัสสนาญาณิก	61	โสตาปัตติมคฺคจิตฺตํ	356

โสตาปัตติยงคะ 4 ¹	193	อกุลลจิตตูปบาท 12	85
โสตาปัตติยงคะ 4 ²	194	อกุลลเจตสิก 14	355
โสตาปัตติยงคะ 4 ³	195	อกุลลธรรม	85
โสตินทรีย์	349	อกุลลมูล 3	4, 68
โสมณจิต 59 (92)	356	อกุลลวิตก 3	70
โสมณเจตสิก 25	355	อกุลลวิปากจิต 7	356
โสมณสาธารณเจตสิก 19	355	อคติ 4	196
โสมนัส	112, 358	องค์ 12 (ปฏิจจสมุปปาท)	340
โสมนัสสทหคต	356	องค์คุณของกัลยาณมิตร 7	278
โสมนัสลินทรีย์	349	องค์ประกอบของการศึกษา	34
โสรจจะ	24	องค์ประกอบภายนอก	1
โสวจสุตตา	324, 353	องค์ประกอบภายใน	2
โอสานิกังคะ	342	องค์มรรค	293
โอสถญาณ	345	องค์แห่งธรรมกถึก 5	219
โอสถวัตถุกอานาปานสติ	346	องค์แห่งภิกษุใหม่ 5	222
		อติเรกลาภ	159
หตวิกขิตตกะ	336	อดีต	340
หทัย	356	อดีตเหตุ	340
หทัยรูป 1	40, 359	อตัปปา	351
หทัยวัตถุ	40	อติชาตบุตร	90
หลักการแบ่งทรัพย์ 4 ส่วน	163	อติถิพลี	232
หลักกำหนดธรรมวินัย 7	295	อติมานะ	347
หลักกำหนดธรรมวินัย 8	294	อติตั้งสัญญา	72
หลิตูปปาหจิตต	356	อทินนาทาน	137, 321
หิริ	23, 292, 301, 354	อทินนาทาน ปหาย ๆเปฯ	320
เหตุภูมิทิศ	265	อทินนาทานา เวรมณี	238, 240, 319
เหตุปัจฉัย	350	อทุกขมสุขเวทนา (ดู เวทนา ด้วย)	111
		อโหสะ	4, 67, 355
อกนิภูลา	351	อชนาน ุชนานูปทาน	339
อกรรมยวณิชา 5	235	อชมมการปฏิกุเชไป	339
อกัปปิยะ	167	อชมมราคสุส ปทาน	339
อกาลโก	306	อชมมการนิเสหนา	339
อกริยทิมลล	14	อชกรณสมุปปาทอุปสมกุลโล	322
อกริยา	101	อชคมสัทธิธรรม	121
อกุลล	1, 2, 317	อชจิตตสิกขา	124
อกุลลกรรม	4	อชปติปัจฉัย	350
อกุลลกรรมบถ 10	321	อชปไตย 3	125
อกุลลจิต 12	356	อชปัจฉลวันตสถาปนา (ดู อชปัจฉลวันตสถาปนา)	

อธิปไตย	124	อนิภูฏารมณ	296
อธิโมกษ์	328, 355	อนิมิตตะ	7
อธิศีล	124, 255, 260	อนิมิตตวิโมกษ์	107
อธิฐาน	325	อนิมิตตสมาธิ	47
อธิษฐาน 4	197	อนุกัมปะกะ	169
อธิษฐานธรรม 4	197	อนุชาตบุตร	90
อธิศีลสิกขา	124	อนุตตร ปุณณกเขตต์ โลกุตส	307
อนนสฺข	192	อนุตตริยะ 3	126
อนนิจฺฉา	319	อนุตตริยะ 6	127
อนนิจฺฉาลุ	320	อนุตตรโร ปุริสทมมสารถิ	303
อนนริยปริเยสนา	33	อนุทยตํ ปฏิจฺจ	219
อนนัชชผละ	229	อนุบุพพนิโรธ	313
อนนัชชสฺข	192	อนุบุพพวิหาร 9	313
อนนชฺชานิ กมฺมานิ	353	อนุปเปยภาณิ	168
อนนญฺญตัญญฺสสามิติดนทริย	349	อนุปาทินนกรูปร	41
อนนตตตา	76, 107	อนุปาทินนกลิ่งขาร	48
อนนตตลัทธิษณะ	47	อนุปาทินนธรรม	22
อนนตตสญฺญา	331	อนุปาติเสสนนิพพาน	27
อนนตตา	86	อนุปาติเสสนบุคคล	27
อนนตตานุปัสสนา	107	อนุปุพพิกถ	219
อนนตรปจฺจย	350	อนุปุพพิกถา 5	246
อนนตริกกรรม, อนนตรियกรรม 5	245, 275	อนุยนต	339
อนนากุลา จ กมฺมุตตา	353	อนุรักขนาปธาน	156
อนนาคต	340	อนุโลมญฺญาณ	311, 345
อนนาคตผล	340	อนุโลมเทศนา	340
อนนาคตังสญฺญาณ	72	อนุโลมปฏิบัติจสมุปปาท	340
อนนาคามีผล	165	อนุโลมปฏิบัติปา	51
อนนาคามีผลจิตฺต	356	อนุสติ 10	335, 354
อนนาคามีมคฺคจิตฺต	356	อนุสสตานุตตริยะ	127
อนนาคามีมรรค	164	อนุสสเวน	317
อนนาคามี	56, 57	อนุสย 7	288
อนนาคามี 5	60	อนุสวาริย	289
อนนิกขิตตฺตฺโร	269	อนุสสาสนิปาฏิหาริย	94
อนนิจจตา	40, 76, 107	อนเนสนา	203
อนนิจจลัทธิษณะ	47	อนนตตปปะ	318, 355
อนนิจจสญฺญา	331	อบาย 4	196, 351
อนนิจจา	86	อบายกฺุมิ 4	196, 351
อนนิจจานุปัสสนา	107	อบายมุข 4	199

อบายมุข 6	200, 201	อภิสังขรณกลังขาร	185
อปจยะ	294	อภิสังขาร 3	129
อปจายนมัย	89	อภิสังขารมาร	234
อปทาน	75	อภิสังขารพุทธสถาน	188
อปรรนเต อัญญาณ	209	อมตบพ	352
อปราชปริยเวทนียกรรม	338	อัมัจจพละ	230
อปரியานันนภูมิ	162	อโหมทะ	4, 67, 355
อปรีหานิยธรรม 7¹	289	อยส	296
อปรีหานิยธรรม 7²	290	อโยนิโสมนสิการ	34
อปรีหานิยธรรม 7³	291	อรรถ 3¹	132
อปีณณกปฏิบัติ 3	128, 344	อรรถ 3²	133
อปีสเสนะ, อปีสเสนธรรม 4	202	อรรถบัญญัติ	28
อพายโกศล	71	อรรถ	303
อพายสหาย	168	อรรถตัดผล	63, 165, 227
อปุญญาภิสังขาร	129	อรรถตัดผลจิตต์	356
อปปฏิภาณิตา ปธานสมิ	65	อรรถตัดผลวิมุตติ	333
อพยาบาทวิตก	69	อรรถตัดมรรค	164
อพยาบาทสังกัปปี	293	อรรถตัดมคฺคจิตต์	356
อพยาปนฺนจิตฺโต	320	อรรถันต์	37, 56, 57, 289
อพยาปาท	319	อรรถันต์ 2	61
อพฺรหมจริยา เวรมณี	240	อรรถันต์ 4, 5, 60	62
อภัพพฐาน	275	อรรถันตสมาต	245, 275
อภิชาตบุตร	90	อรรถันตสัมมาสัมพุทธเจ้า	287
อภิชฌา	321	อริยะ	351
อภิชฌาวิสมโลภะ	347	อริยกันตศีล	194
อภิชัจจพล้ง	230	อริยทรัพย์ 7	292
อภิญญา	295	อริยธรรม 10	320
อภิญญา 6	274	อริยบุคคล 2	55
อภิญญาเทสิตธรรม 37	352	อริยบุคคล 4	56
อภิญญาชัมมเทสนา	134	อริยบุคคล 7	63
อภิฐาน 6	275	อริยบุคคล 8	57, 345
อภิณห์ปัจจเวกชน	247	อริยปริเยสนา	33
อภิณห์ปัจจเวกชน 10	248	อริยมรรค 10	320
อภิณห์ เทติ	300	อริยวงศ์ 4	203
อภิธรรม	75	อริยวัฑฒิ 5	249
อภิธรรมนัย	330	อริยสังัจ	285
อภิธรรมปิฎก	75	อริยสังัจ 4	204, 208, 209, 246
อภิสังขตสังขาร	185	อริยสัจจาน ทสฺสน	353

อริยสาวกกับโลกธรรม	296	อสังขารปรีนิพพายี	60
อริยอัฏฐังคิกมรรค	1, 2, 204, 241, 293	อสงขาริกำ	356
อรุปร 4	207, 354	อสังสัคคกถา	314
อรุปรณาน 4	7, 10, 63, 207, 299, 313	อัสัญญีภพ, อัสัญญีสัต์ว์	312, 351
อรุปรธรรม	19	อสนนตฤฎฐิตา กุสเลสุ ฐมเมสุ	65
อรุปรภพ	98	อสนนตฤฎฐิตพหุโล	269
อรุปราคะ	329	อัสมมิงนังคะ	342
อรุปรโลก	104	อัสมมโหมลัมปชัญญะ	189
อรุปรวิปาก 4	343	อสิโลกภัย	229
อรุปราวจร	8	อสุภะ 10	336, 354
อรุปราวจรกิริยาจิต 4	356	อสุภสญญา	331
อรุปราวจรกุศลจิต 4	356	อสุรกาย	198, 351
อรุปราวจรจิต 12	356	อเสชะ	55
อรุปราวจรภูมิ 4	162, 351	อเสชธรรม 10	333
อรุปราวจรวิปากจิต 4	356	อเสวนา จ พาลานำ	353
อรุปรินา ฐมมา	19	อโสภำ	353
อลาภ	296	อหิงสา	123
อลีนตา	201	อหิริกะ	318, 355
อโลภะ	4, 67, 355	อเหตุกกิริยาจิต 3	356
อวชาตบุตร	90	อเหตุกจิต 18	356
อวิคตปัจจัจย	350	อเหตุกทิกฎฐิตี	14
อวิชชมานบัญญัติ	28	อเหตุกวาท	101
อวิชา	206, 288, 329, 330, 340	อเหตุอปัจจัจยวาท	101
อวิชา 4	208	อโหสิกรรม	338
อวิชา 8	209	อักโกระ	326
อวิชชามาเนนวิชชมานบัญญัติ	28	อักขรุตตะ	199
อวิชชามาเนนอวิชชมานบัญญัติ	28	อัคคิ 3¹	130
อวิชาโยคะ	170	อัคคิ 3²	131
อวิชาสวะ	135, 136	อัคคิปาริจรียา 3	131
อวิชาโชนะ	215	อังกุตตรนิกาย	75
อวิโรธนะ	326	อษณัตติกายตนะ 6	246, 276
อวิหา	351	อญชสิกรณำโย	307
อวิหิงสา	326	อัญญัตตตะ	117, 118
อวิหิงสาวิตก	69	อัญญัตตฤทร	168
อวิหิงสาสังกัปปำ	293	อัญญมัญญปัจจัจย	350
อสังขตธรรม	21	อัญญสมานาเจตสิก 13	354
อสังขตธาตุ 1	310	อัญญสัตถารุทเทส, อัญญสัตถุทเทส	275
อสังขตลักษณะ 3	118	อัญญาตาวินทริยำ	349

อัญมรินทร์	349	อปปฏิภาณิตา ปธานสูมี	65
อัญมณี	240	อปปฏิภาณิตา โภคี	273
อัญมณีคัมภีร์	293	อปปฏิภาณิตะ	7
อัญมณี	336	อปปฏิภาณิตวิโมกข์	107
อัญมณี	171	อปปฏิภาณิตสมาธิ	47
อัญมณี	15, 293	อปปฏิภาณิตา	99
อัญมณี	304	อปปฏิภาณิตสมาธิ	45, 46
อัญมณี	214	อปปฏิภาณิตา 4	161, 227, 354
อัญมณี	2, 280	อปปฏิภาณิตาเจตสิก 2	355
อัญมณี	140	อปปฏิภาณิตสมาธิ	351
อัญมณี	353	อปปฏิภาณิตสมาธิ	351
อัญมณี	304	อปปฏิภาณิตา	2, 3, 239
อัญมณี	287	อปปฏิภาณิตา	261
อัญมณี	133	อปปฏิภาณิตสมาธิ	2, 280
อัญมณี	337	อปปฏิภาณิตสมาธิ	353
อัญมณี	125	อปปฏิภาณิตสมาธิ	327
อัญมณี	219	อปปฏิภาณิตสมาธิ	314
อัญมณี	107	อปปฏิภาณิตสมาธิ	2, 294
อัญมณี	144, 191	อปปฏิภาณิตสมาธิ	302
อัญมณี 2	64	อปปฏิภาณิตสมาธิ	342
อัญมณี 3¹	132	อปปฏิภาณิตสมาธิ	85
อัญมณี 3²	133	อปปฏิภาณิตสมาธิ	282
อัญมณี	186, 229	อปปฏิภาณิตสมาธิ	187
อัญมณี	201	อปปฏิภาณิตสมาธิ	346
อัญมณี	155	อปปฏิภาณิตสมาธิ	221
อัญมณี	201	อปปฏิภาณิตสมาธิ	251
อัญมณี	169	อปปฏิภาณิตสมาธิ	73
อัญมณี	287	อปปฏิภาณิตสมาธิ	340
อัญมณี	350	อปปฏิภาณิตสมาธิ	147
อัญมณี	192	อปปฏิภาณิตสมาธิ 3	134
อัญมณี 3	340	อปปฏิภาณิตสมาธิ	317
อัญมณี 10	337	อปปฏิภาณิตสมาธิ	315
อัญมณี	60	อปปฏิภาณิตสมาธิ	40, 148, 149
อัญมณี 4	210	อปปฏิภาณิตสมาธิ	207, 284, 298, 312
อัญมณี	180	อปปฏิภาณิตสมาธิ	356
อัญมณี 2	15	อปปฏิภาณิตสมาธิ	351
อัญมณี	339	อปปฏิภาณิตสมาธิ	207, 284, 298, 312
อัญมณี	51	อปปฏิภาณิตสมาธิ	356

อากิณัจญญายตนภูมิ	351	อายตนะ 12	341
อาจารย์	265	อายตนะภายนอก 6	266, 277 , 341
อาจารย์ 4, 5	211	อายตนะภายใน 6	266, 278 , 341
อาจารย์วัฑฒิต	175	อายมฺข	201
อาจิณณกรรม	338	อายุ	227
อาชชวะ	326	อายุวัฒนธรรม 5	250
อาชีวะ	241	อายุสธรรม 5	250
อาชีวะปารีสุทธิ	243	อารตี วิรตี ปาปา	353
อาชีวะปารีสุทธิศีล	160	อารมณ 6	277
อาชีวะวัฑฒิต	175	อารมณ 150	359
อาชีวะภูมิกศีล	241	อารยธรรม 10	320
อาชีวะิตภัย	229	อารยวัฑฒิต 5	249
อาณัจจกร	287	อารยอัชฎางคิกมรรค (ดู อริยอัฏฐังคิกมรรค	
อาตมณ	337	ด้วย)	1, 2
อาทิกัมมิกะ	75/1ก	อารักขสัมปทา	144
อาทิพรหมจรรย์	241	อารักขา	289
อาที่นญาณ, อาที่นวานุสัสสนาญาณ	311	อารัญญกัังคะ	342
อาที่นสณฺญา	331	อารัมมณปัจจัย	350
อาเทศนาปาฏิหาริย์	94	อารัมมณฺปนนิชฌาน	7
อาธิปัจจะ	227	อารูปปี 4	8, 207
อาธิปัจจสีลวันตสถาปนา	138	อาโรคยะ	201
อานาปานสติ	183, 331, 335	อาโลกกสิณ	315
อานาปานสติ 16 ฐาน	346	อาโลกพหุโล	269
อานัญชาภิสังขาร	129	อาวภูภัย	210
อาโปกสิณ	315	อาวัชชนะ	343
อาโปธาตุ	39, 146, 147, 148	อวาสมัจฉริยะ	233, 257
อาพาธิกะ	83, 84, 150	อวาสสัปปายะ	286
อภัสสรา (ดู สัตตาวาส 9 ด้วย)	284, 351	อวาสโสสมณ	253
อามิสทาน	11	อวาสิกธรรม 5¹	251
อามิสบูชา	30	อวาสิกธรรม 5²	252
อามิสปฏิสันถาร	31	อวาสิกธรรม 5³	253
อามิสปริเยสนา	33	อวาสิกธรรม 5⁴	254
อามิสไพบูลย์	44	อวาสิกธรรม 5⁵	255
อามิสฤทธิ์	42	อวาสิกธรรม 5⁶	256
อามิสเวปุลละ	44	อวาสิกธรรม 5⁷	257
อามิสสงเคราะห์	49	อาสยานุสยญาณ	217
อามิสสังคหะ	49	อาสาละ 3	135
อายุโกศล	71	อาสาละ 4	136, 170, 215

อาสาวัชชยะ	184	อุจจากูลินตา	227
อาสาวัชชยญาน	106, 274, 297, 323	อุจจาสนนมหาสนา เวมณี	240
อาสันนกรรม	338	อุจเจททิฏฐิ	13
อาเสวนปัจจย	350	อุชุปฏิปนุโน	307
อาหาร 4	212	อุฐฐานลัมปทา	144
อาหารปัจจย	350	อุตมมงคล	353
อาหารรูป 1	40, 359	อุตตรทิศ	265
อาหาเรปฏิกูลสัญญา	354	อุตตรินจ ปตาเรติ	269
อาหุเนยโย	307	อุตุนิยาม	223
อาหุไนยัคคิ	131	อุตุสัปปายะ	286
อิฐฐารมณ	296	อุทเทสิกเจตีย์	141
อิตถัตตะ	40	อุทตั้งโสโตอกนิฐคามิ	60
อิตถินทริย	40, 349	อุทัจจจะ	318, 329, 355
อิตถิธุตตะ	199	อุทัจจกุกกัจจะ	225
อิติกีราย	317	อุทจจสมปยุตต์	356
อิติปิ โส ภควา	303	อุทธัมภาคิยสังโยชน 5	329
อิติวุตตะกะ	75, 302	อุทฐมาตกะ	336
อิทธิบาท 4	213, 227, 352	อุทยัพพญาณ = อุทยัพพยานุปัสสนาญาณ	
อิทธิปาฏิหาริย	94	อุทยัพพยานุปัสสนาญาณ	92, 311
อิทธิวิชา, อิทธิวิธี	274, 297	อุทาน	75
อิทัปปัจจยตา	340	อุทาน	302
อิทัปปัจจยตาปฏิจจสมุปปนเนสสุ ฌมเมสุ		อุเทศจารย์	211
อญญาณ	209	อุบาสกธรรม 5	259
อินทร์	270	อุบาสกธรรม 7	260
อินทริย 5	228, 258, 352	อุบาสกบริษัท	151
อินทริย 6	276	อุบาสกปทุม	259
อินทริย 22	349	อุบาสกรัตน	259
อินทริยปโรปริยัตตญาณ	217, 323	อุบาสิกาบริษัท	151
อินทริยปัจจย	350	อุเบกขา	9, 161, 281, 325, 328, 358
อินทริยสังวร	128, 222, 243	อุเบกขาเวทนา	111, 112
อินทริยสังวรศีล	160	อุเบกขาสันตීรณะ 2	343
อิริยาบถ	182	อุโบสถ, อุโบสถศีล	240
อิริยาบถสัปปายะ	286	อุปการกะ	169
อิศวรกรรมวาท	101	อุปกิเลส 16	347
อิสสรนิมมานเหตุวาท	101	อุปฆาตกรรม	338
อิสสา	308, 330, 347, 355	อุปลจยะ	40, 359
อุคคหนิमित	87	อุปลจารภาวนา	99
อุคคฆิตัตถุญ	153	อุปลจารสมาธิ	45, 46

อุประวิบัติ	176	อุบายาส	1, 340
อุประวิเวก	109	อุเปกขาสหคต	356
อุประสมบัติ	177	อุเปกชินทรีย์	349
อุประนาหะ	347, 359	อุเปกเขกคตาสหิต	356
อุประนีสัย 4	202	อุเพคาปีติ, อุเพงคาปีติ	226
อุประนิสยปัจจาย	350	อุภโตภาควิมุต	61, 62, 63
อุประบารมี	325	อุภยัตถะ	133
อุประบัตตเวทนียกรรม	338	อุภิมภย	210
อุประบัตตเทพ	82	เอกเถราปเทส, เอกัตเถราปเทส	166
อุประบัตตทิภาพ	340	เอกพีซี	58
อุประปาโท ปณณายติ	117	เอกคคตา	9, 354
อุประปีฟกกรรม	338	เอกันตนิพพิทา	295
อุประริมทิต	265	เอกาสนิกังคะ	342
อุประสมะ	197, 295	เอกีภาพ	273
อุประสมานุสติ	335	เอกเณ โภเค ภูณเชยย	163
อุประสัมปทาจารย์	211	เอทธิปลุสิโก	306
อุประหัจจปรินิพพายี	60	โอกันตติกาปีติ	226
อุประญญาตธรรม 2	65	โอกาสโลก	102
อุประภูฐาน	328	โอมะ 4	215
อุประตถัมภกกรรม	338	โอดตตปะ	23, 292, 301, 355
อุประทาน	340	โอดาทกสิณ	315
อุประทาน 4	214	โอดนนิโก	306
อุประทานขันธ 5	206	โอดปาติกะ	171
อุประทารูป, อุประทายรูป 24	38, 40	โอดภาส	328
อุประทินนกรูป	41	โอดรัมภาคิยสังโยชน 5	329
อุประทินนกลังขาร	48	โอดวาทของพระพุทธเจ้า 3	97
อุประทินนธรรม	22	โอดวาทปาฏิโมกข์ (โอดวาทปาติโมกข์)	97
อุประบายโกศล	71	โอดวาทาจารย์	211

